ОФІЦЕР УКРАЇНИ

#11-12
(123-124) 2020

ЖУРНАЛ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ СУХОПУТНИХ ВІЙСЬК
ІМЕНІ ГЕТЬМАНА ПЕТРА САГАЙДАЧНОГО

Цьогорічний набір до Академії один з найчисельніших за всю її історію і склав понад 850 осіб!

Ще один рекорд цієї вступної кампанії – більше сотні представниць чарівної статі стали курсантками.

Майже 170 першокурсників – учасники війни на Сході України.

У НОМЕРІ:

8 «Я завжди наголошую: щоразу запитуйте себе, а що власне ви хочете змінювати і для чого...»

16 Де і як стають офіцерами-танкістами

20 «Мені не соромно буде дивитися дітям в очі»

23 З дипломами економіста та юриста, мати двох дітей вирішила стати танкістом!

26 Ділимося досвідом

27 Понад дві сотні молодших офіцерів поповнили військо

28 Комбат з бригади Чорних запорожців

30 Гетьман війська запорізького

38 На поважному форумі – науковці нашого вишу

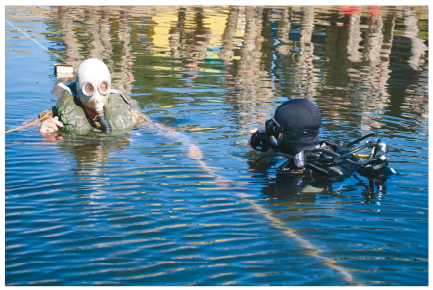
НА ПОСАДУ КОМАНДИРА РОТИ – ЧЕРЕЗ «КУРСИ КАПІТАНІВ»

стор.13

ПЕРШИЙ КРОК ДО ЛЕЙТЕНАНТСЬКИХ ЗІРОК

стор. 14

ЯК ТАНКІСТИ ПІД ВОДОЮ «ХОДИЛИ»

стор. 18

УПЕРШЕ КАНАДСЬКУ ТРЕНУВАЛЬНУ МІСІЮ UNIFIER ОЧОЛИЛА ЖІНКА – ПІДПОЛКОВНИК САРА ХІР

стор. 24

ОФІЦЕР УКРАЇНИ

Aut vincere, aut mori.

Scientia vinces.

Docendo discimus

Редактор
Ігор МАХНО

Редакційна колегія:

Павло ТКАЧУК
Антон МИРОНОВИЧ
Віталій СТЕЧИШИН

Літературний редактор
Наталія ІЩУК

Дизайн та верстка:
Василь ПАЛІЙЧУК

Думка редакції не завжди збігається з думкою авторів. Відповідальність за достовірність інформації несуть автори.

Редакція залишає за собою право використовувати, редагувати та скорочувати матеріали.

Листи, рукописи, фотоматеріали не рецензуються і не повертаються.
При використанні матеріалів посилання на журнал обов'язкове!

Журнал зареєстровано в Міністерстві юстиції України.
Свідоцтво про державну реєстрацію: серія КВ № 24011-13851Р від 11.05.2019 року

Віддруковано у друкарні Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного

Обсяг - 10 друк. арк.
Замовлення №56 від 08.10.2020р.
Наклад 500 прим.

Адреса редакції:
79012, м. Львів,
вул. Героїв Майдану, 32

E-mail:
asvpress@gmail.com
Інтернет: http://www.asv.gov.ua

Президент України – Верховний Головнокомандувач Збройних Сил України Володимир ЗЕЛЕНСЬКИЙ:

«МОЇМ ПРІОРИТЕТОМ Є СУЧАСНА, ОСНАЩЕНА ТА БОЄЗДАТНА УКРАЇНСЬКА АРМІЯ!»

«Упевнений, що й українські військові передадуть міжнародним партнерам унікальний бойовий досвід, набутий ними з початком війни у 2014 році. А крім цього, навчання зроблять відносини між військовими країн-учасниць Альянсу ще більш міцними та ще більш дружніми»

Про це глава держави заявив під час виступу на відкритті українсько-американських командно-штабних навчань «Rapid Trident – 2020» у Міжнародному центрі миротворчості та безпеки.

«У світі сьогодні, мабуть, немає людини, яка б не знала, що держава Україна, як ніхто інший, прагне миру та завершення війни на сході України. І ми робимо для цього все від нас залежне. Довгоочікуваний мир, повернення всіх наших людей та повернення всіх наших територій було, є й завжди буде моїм пріоритетом», – наголосив Президент.

«Так само моїм пріоритетом є сучасна, оснащена та боєздатна українська армія. Адже саме вона – наша армія – зможе бути гарантом подальшої безпеки, мирного сну громадян та вільного розвитку незалежної України», – додав Глава держави.

На переконання Володимира Зеленського, навчання «Rapid Trident – 2020» – не лише черговий етап удосконалення військової майстерності, а й важливий крок на шляху до євроатлантичної інтеграції нашої держави, адже вони посилять оперативні можливості наших військ, покращать рівень взаємосумісності між підрозділами та штабами Збройних Сил України, США та інших членів і партнерів НАТО.

«Упевнений, що й українські військові передадуть міжнародним партнерам унікальний бойовий досвід, набутий ними з початком війни у 2014 році. А крім цього, навчання зроблять відносини між військовими країн-учасниць Альянсу ще більш міцними та ще більш дружніми», – зазначив він.

Глава держави подякував усім цьогорічним учасникам навчань та міжнародним партнерам за незмінну підтримку України та допомогу для посилення боєздатності української армії.

«Вірю, що «Rapid Trident – 2020» допоможе кожному з вас удосконалити вміння та навички, стане хорошим підґрунтям та стимулом у вашій подальшій службі», – резюмував Президент.

Після завершення урочистої частини Володимир Зеленський ознайомився з проведенням практичних занять у межах навчань за участю підрозділів 59-ї окремої мотопіхотної бригади.

В урочистій церемонії відкриття міжнародного заходу взяли участь керівник Офісу Президента України Андрій Єрмак, Міністр оборони України Андрій Таран, Головнокомандувач Збройних Сил України генерал-полковник Руслан Хомчак, Командувач Сухопутних військ ЗС України генерал-полковник Олександр Сирський, начальник Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного генерал-лейтенант Павло Ткачук. голова Львівської обласної державної адміністрації Максим Козицький, командир «Об'єднаної багатонаціональної групи з підготовки – Україна» полковник ЗС США Клейтон Кітамаєр, представники

країн-учасниць навчання та інші високі посадові особи.

Почесне право підняти Прапор України було надано головному сержанту одного з підрозділів окремої мотопіхотної бригади імені Якова Гандзюка, кавалеру ордена «За мужність» III ступеня старшому сержанту Віталію Гарнишу, прапор Сполучених Штатів Америки – капралу Джейкобу Бергену з Національної Гвардії штату Іллінойс.

Співкерівники навчань від української та американської сторін – полковник Дмитро Красильников та полковник Майкл Хансен – здійснили обхід підрозділів країн-учасниць та привітали військових з початком навчань.

Як поінформував Міністр оборони України Андрій Таран, військові маневри «Rapid Trident – 2020» відбуваються у рамках виконання заходів річної національної програми Україна – НАТО та є продовженням імплементації комплексу заходів з оборонної реформи в Україні і спрямовані на вишкіл українських військовослужбовців різних військових спеціальностей відповідно до стандартів НАТО за допомогою іноземних інструкторів зі США, Канади, Великобританії, Литви та Польщі. «Вони відбуваються з урахуванням діяльності Об'єднаної багатонаціональної

групи з підготовки – «Україна» (JMTG-U) та покликані покращити взаємодію між збройними силами США, України та НАТО, а також країн-учасниць програми «Партнерство заради миру»,- наголосив Андрій Таран.

Цьогоріч у військових маневрах взяли участь понад 4000 військовослужбовців із 9 країн світу. Окрім України та США, залучалися військовослужбовці з Великої Британії, Литви, Німеччини, Данії, Канади, Польщі, Румунії, командування НАТО, а також особовий склад LITPOLUKRBRIG – Литовсько-польсько-української бригади імені Великого гетьмана Костянтина Острозького.

Вітчизняне угруповання, задіяне у міжнародному військовому навчанні, було представлено військовослужбовцями однієї з мотопіхотних бригад оперативного командування «Південь» Сухопутних військ ЗС України, представниками ДШВ ЗС України, Сил Спеціальних операцій, зведеним підрозділом, до якого увійшли нацгвардійці, прикордонники, представники Національної поліції. Завдання із протидії терористичним загрозам відпрацьовували також представники СБУ та Управління держохорони. Із цивільних фахівців у навчанні взяли участь представники Міжнародного комітету Червоного Хреста.

Після церемонії відкриття навчань Володимир Зеленський оглянув об'єкти польової навчальної матеріально-технічної бази, ознайомився з особливостями підготовки українських воїнів та іноземних колег у Міжнародному центрі миротворчості та безпеки.

«Щиро вдячний Президенту України – Верховному Головнокомандувачу Збройних Сил України за схвальну оцінку зусиль чисельного колективу Національної академії та підпорядкованих навчальних центрів з підготовки військовослужбовців, підрозділів та військових частин Збройних Сил України та інших військових формувань, а також з розвитку міжнародного військового співробітництва, – зазначив після завершення церемонії начальник Національної академії сухопутних військ генерал-лейтенант Павло Ткачук на своїй сторінці у мережі Фейсбук.

Василь ПАЛІЙЧУК

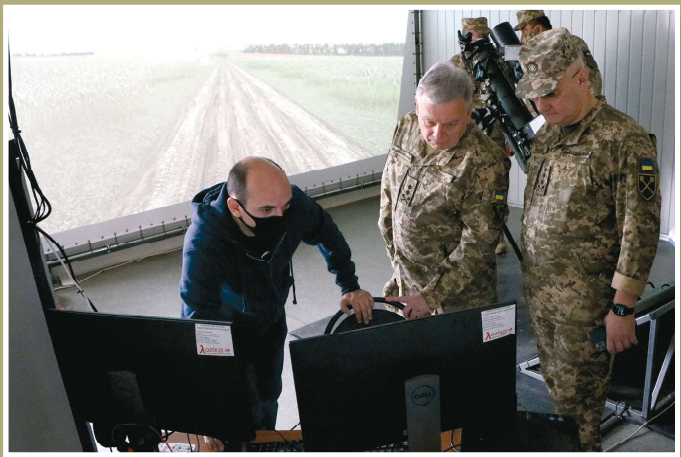
Під час перебування у Міжнародному центрі миротворчості та безпеки Міністр оборони України Андрій Таран, Головнокомандувач Збройних Сил України генерал-полковник Руслан Хомчак та командувач Сухопутних військ Збройних Сил України генерал-полковник Олександр Сирський проінспектували роботи щодо вдосконалення навчально-матеріальної бази та соціально-побутової інфраструктури навчальних центрів, перевірили організацію підготовки військовослужбовців та підрозділів, поспілкувались із солдатами та сержантами, їхніми викладачами та інструкторами.

Було відзначено, що розбудова 184-го навчального центру та Міжнародного центру миротворчості та безпеки, як, власне, і процес підготовки особового складу, який проводиться на їхній базі, не зупиняється. За останні роки тут створено низку нових, вкрай важливих для вишколу, навчальних підрозділів, які оснащені сучасним обладнанням та зразками озброєння і військової техніки. Особливим є підхід і до підбору досвідчених військових фахівців, які покликані вчити воїнів тому, що потрібно на війні. До речі, збільшено й перелік військово-облікових спеціальностей, за якими здійснюється підготовка.

«Зупинятись на досягнутому не збираємось. Попереду ще багато завдань, які у поєднанні із підтримкою наших ініціатив з боку вищого військового керівництва, обов'язково будуть втілені у життя!», – зазначив начальник Національної академії сухопутних військ генерал-лейтенант Павло Ткачук.

ДІЯЛЬНІСТЬ ЦЕНТРІВ – ВРАЖАЄ!

«Зупинятись на досягнутому не збираємось. Попереду ще багато завдань, які у поєднанні із підтримкою наших ініціатив з боку вищого військового керівництва, обов'язково будуть втілені у життя!», – зазначив начальник Національної академії сухопутних військ генерал-лейтенант Павло Ткачук.

Начальник Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного генерал-лейтенант Павло ТКАЧУК:

«Я ЗАВЖДИ НАГОЛОШУЮ: ЩОРАЗУ ЗАПИТУЙТЕ СЕБЕ, А ЩО ВЛАСНЕ ВИ ХОЧЕТЕ ЗМІНЮВАТИ І ДЛЯ ЧОГО...»

Серед пріоритетних цілей Стратегії національної безпеки України, затвердженої Президентом України Володимиром Зеленським 14 вересня поточного року, чітко визначений стратегічний курс щодо набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору. У документі зокрема зазначається: щоб досягти у максимально стислі строки достатньої взаємосумісності Збройних Сил України з відповідними структурами держав Альянсу, потрібно модернізувати систему вищої освіти, стимулювати інновації, активніше запроваджувати новітні технології, а відтак привести освітні стандарти до потреб суспільного розвитку та до найкращих світових зразків.

Саме про ці проблеми наш кореспондент спілкувався з начальником Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного генерал-лейтенантом Павлом Ткачуком.

– Павле Петровичу, історично доведено, що будь-яка держава, що розбудовує оборону, обов'язково піклується про спроможність військової освіти належним чином готувати військові кадри для свого війська. Україна у цьому плані – не виняток: військово-навчальні заклади, у тому числі і очолюваний Вами видовий виш, власне є тією рушійною силою, яка покликана забезпечити якісний процес розвитку Українського війська.

– Анексія Росією нашого Криму та війна на Сході України наочно довели, що мало домогтися незалежності, створити свою державу, потрібно вміти захистити її від будь-яких зазіхань та агресії. Зробити це можливо лише завдяки потужним збройним силам, з всебічно підготовленим, морально стійким, патріотично налаштованим особовим складом, сучасним озброєнням та військовою технікою. І значне місце у цьому відведено власне системі підготовки військових фахівців усіх освітньо-кваліфікаційних рівнів і спеціальностей.

Як на мене, військова освіта є чи не основною рушійною силою розвитку наших Збройних Сил. Війна на Сході країни переконливо довела, що лише якісний навчально-виховний процес у військово-навчальному закладі, а у нашому випадку у Національній академії сухопутних військ, забезпечує належне виконання офіцерами своїх обов'язків у військах, на фронті. Тому, говорячи про міць Українського війська, готовність дати відсіч будь-якому агресору, ми завжди надзвичайно прискіпливо підходили до підготовки офіцерських кадрів. А нині підвищуємо ефективність вишколу наших вихованців за рахунок численних практичних занять, впровадження у навчальний процес передових методик підготовки збройних сил держав – членів НАТО, а також власних педагогічних напрацювань, інноваційних технологій.

– Ви вжили термін «інновація». Останнім часом його все активніше використовують, коли йдеться про освітянську діяльність...

– І це природно, адже освіта постійно оновлюється, і військова зокрема. Особливого спрямування вона набула з початком бойових дій на Донбасі. Відтак, ми активно використовуємо передові наукові розробки та напрацювання, як запропоновані нам, так і власні, аби забезпечити підготовку наших вихованців, які запроваджуватимуть інновації вже під час своєї професійної офіцерської кар'єри у військах.

Інноваційний процес в освітянській діяльності – досить складний та відповідальний. Річ у тому, що при використанні інновацій у підготовці військових фахівців, з одного боку, постає фундаментальність, як основа усіх знань, а з іншого – неможливість отримати та засвоїти нову інформацію за допомогою традиційних засобів навчання. Іншими

словами, викладачеві доводиться бути у постійному пошуку, аби віднаходити рівновагу між фундаментальністю та інноватівністю під час професійної підготовки майбутнього офіцера. Як на мене, нашим науково-педагогічним працівникам це вдається.

– Вишкіл офіцера в умовах сьогодення є доволі складним завданням. Ця складність обумовлена багатьма чинниками, серед яких передусім відзначають різний рівень базової підготовки вступників. Дана проблема, наскільки поінформований, на жаль, не оминула і Ваш видовий виш?

– Дійсно, базова підготовка курсантів, які після вступних іспитів зараховані на навчання, різна. Це не є таємницею. Адже хтось добре навчався у школі, а хтось – посередньо... Одні юнаки та дівчата вступили до Академії одразу після закінчення ліцею чи загальноосвітнього закладу, інші – з фронту, після п'яти – десяти років контрактної служби. Тому, для забезпечення якісної підготовки військових фахівців значну увагу приділяємо постійному пошуку оптимальних методик підготовки курсантів. Це, зрозуміло, вимагає більшого часу на методичну роботу, на підготовку до занять, зокрема, на пошук та впровадження сучасних методик.

Щоб було зрозуміло, про що йдеться, наведу конкретні приклади такої діяльності. Візьмімо, приміром, кафедру інженерної механіки, яка здійснює підготовку майбутніх офіцерів за дисциплінами природничо-наукової спрямованості. Майбутні офіцери вивчають вищу математику, теоретичну механіку, прикладну механіку, теорію механізмів і машин, опір матеріалів, основи теплотехніки, нарисну геометрію, динаміку і стійкість інженерних споруд тощо...

– Дійсно, названі дисципліни вирізняються неабиякою, якщо використовувати військову термінологію, потужністю...

– Так от, оскільки одним із найважливіших факторів, що впливає на процес засвоєння знань, є метод організації навчального процесу, науково-педагогічні працівники кафедри під час практичних занять активно використовують методи інтенсифікації (від фр. intensification – напружено роблю – Авт.) та гейміфікації (використання елементів гри та ігрових технік у неігровому контексті – Авт.).

Перший метод передбачає досягнення бажаних результатів за рахунок розумових можливостей особистості. Його суть полягає у тому, що курсант під час практичних занять виконує завдання, які відповідають його рівню базової підготовки. Вони обов'язково відрізняються від завдань одногрупників. Іншими словами, ті, у кого рівень знань вищий, розв'язують задачі підвищеної або середньої складності, інші розпочинають із найнижчої. При цьому викладач має можливість приділити більше уваги кожному курсанту, відповідати на індивідуальні запитання, які виникають у процесі розв'язання завдань. Підбиваючи підсумки, він реально оцінює рівень засвоєння курсантом теми, що і відображає відповідна оцінка.

Щодо методу гейміфікації, то його вважають особливо актуальним для вищих навчальних закладів країни. Адже сучасна молодь живе в епоху тотальної комп'ютеризації, Інтернету, а електронні ігри стали невід'ємною частиною їхнього життя. Використовуючи цей метод, викладачі означеної кафедри навчають курсантів мислити, здійснювати самостійний пошук у вирішенні проблемних питань, аналізувати отримані розв'язки, швидко приймати рішення, що є своєрідним фундаментом для всебічного розвитку майбутнього військового фахівця.

Упродовж занять також практикується оцінювання рівня

засвоєння курсантами матеріалу з використанням онлайн-тестування за допомогою інтернет-платформи Kahoot та мобільних телефонів слухачів. З одного боку, за допомогою цієї технології проводиться «класичне» експрес-тестування, з іншого – його ігрова форма не створює додаткового психологічного тиску. Крім того, дана платформа відразу «веде» облік правильних та неправильних відповідей кожного слухача, об'єктивно оцінюючи їхні знання, дає змогу і курсанту, і викладачеві усунути «прогалини» у засвоєнні вивченого. Зрозуміло, що використання даної технології потребує значної попередньої методичної роботи.

– Гаразд, з вивченням вищої математики, теоретичної механіки, нарисної геометрії розібралися. А як справи з інноваційними процесами щодо опанування майбутніми офіцерами військових дисциплін?

– Не потрібно доводити, що рівень готовності будь-якого підрозділу до виконання завдань за призначенням, залежить не лише від наявності новітнього озброєння та військової техніки, але й від фаховості командира, його вміння управляти підпорядкованим колективом. Таких знань та навичок майбутні офіцери набувають, зокрема, на кафедрі тактики.

Нещодавно тут створили два класи, робочі місця яких обладнали сучасними цифровими засобами зв'язку та телекомунікації, які активно використовуються не лише в арміях країн-членів Північноатлантичного альянсу, але й нашими військовослужбовцями у зоні проведення Операції Об'єднаних Сил. Це дозволяє не лише навчати кожного курсанта практичним діям на окремій радіостанції, але й моделювати процес обміну інформацією між посадовими особами механізованого підрозділу. Тобто, так би мовити, довести до автоматизму вміння майбутніх офіцерів управляти підпорядкованими підрозділами під час виконання різноманітних навчальних, а у майбутньому і бойових завдань. Саме для цього за допомогою штатних засобів, між класами, які імітують пункти управління різної ланки, організовується відеоконференцзв'язок, передача даних, IP-телефонія, телефонний і транкінговий зв'язок за процедурами ведення радіопереговорів за стандартами НАТО.

Клас статичних тренажерів механізованого відділення фахівці кафедри створили на базі Центру імітаційного моделювання. Його обладнали тренажерами БМП-2 і танка Т-64 та комп'ютерною мережею з системою імітаційного моделювання бойових дій VBS-3. За допомогою цього комплексу провадяться групові заняття курсантів у режимі реального часу та в єдиному симуляційному тривимірному просторі, в якому змодельовані фізичні закони балістики польоту снарядів та куль, дії боєприпасів на техніку та живу силу, пересування техніки

тощо. Під час занять обов'язково відтворюються акустичні ефекти пострілів, розривів снарядів, моделюються тактична обстановка за різними видами бою, погодні умови та час доби.

У новостворених класах навчаються не лише курсанти. Тут проходять курси підвищення кваліфікації офіцери із діючих підрозділів Сухопутних військ, студенти, які навчаються за програмою підготовки офіцерів запасу, а також слухачі «Курсів лідерства офіцерського складу».

Я хочу ось на чому наголосити: інновація полягає не лише у тому, щоб взяти певні напрацювання і планомірно впроваджувати у навчання курсантів. Це доволі складний процес, який обов'язково проходить кілька етапів: створення нововведення, його освоєння і лише після цього – застосування.

Ми вимагаємо від наших науково-педагогічних працівників, науковців, аби усі ступені даного процесу проходили обов'язково саме на академічній базі. При цьому я завжди наголошую: щоразу запитуйте себе, а що власне ви хочете змінювати, для чого, і обов'язково визначайтеся з оптимальністю та ефективністю цих змін.

До речі, ефективність інноваційної діяльності не в останню чергу залежить від того, як і яким чином взаємодіють викладач і курсант. Як на мене, ці відносини повинні бути партнерськими, тоді і результати праці будуть належними.

– Підтвердженням цього є визнання досягнень Академії на щорічних міжнародних виставках «Сучасні заклади освіти». Чи не так?

– Це престижний професійний захід в освітянському середовищі нашої країни. Приміром, учасниками минулорічної виставки були 560 представників освітніх закладів та установ усіх рівнів із 25 регіонів України та 6 країн світу, виробники та постачальники сучасних засобів навчання, проектів, програм і рішень для сфери освіти, асоціації, фонди, видавництва, освітні портали тощо. Ми отримали нагороди у всіх номінаціях, у тому числі – Гран-прі у номінації «Лідер інновацій в освіті». У конкурсі тематичних наукових робіт «Інноваційна діяльність закладів освіти – ресурс забезпечення якості освіти» отримали «золото» та диплом переможця!

Цьогоріч у серпні знову зійшли на найвищу сходинку п'єдесталу. Понад 500 закладів освіти різних рівнів, органів державного й регіонального управління, місцевого самоврядування взяли участь у XI міжнародній виставці «Сучасні заклади освіти». Національна академія сухопутних військ була відзначена Гран-прі «Лідер вищої освіти України» з врученням диплому та іменного кубка. Наш виш виборов золоту медаль та диплом у конкурсі тематичних наукових робіт у номінації «Впровадження інформаційно-цифрових систем і технологій у навчальній, дослідницькій та інноваційній діяльності закладів освіти».

Я щиро вдячний організаторам виставки, Міністерству освіти і науки України та Національній академії педагогічних наук України за можливість бути постійними учасниками такого поважного заходу. Але ще більше отримую задоволення від того, що увесь наш керівний та науково-педагогічний склад надзвичайно відповідально підходить до участі у виставці і гідно репрезентує Академію на такому високому рівні. Це надзвичайно сприяє визнанню на державному рівні нашої спільної копіткої праці на освітянській ниві!

– Дякую за вичерпні відповіді на мої запитання.

Бесіду провів
Ігор МАХНО

НА ПОСАДУ КОМАНДИРА РОТИ – ЧЕРЕЗ «КУРСИ КАПІТАНІВ»

Понад два десятки молодших офіцерів, які служать у бойових частинах Сухопутних військ Збройних Сил України, розпочали у Національній академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного підготовку за програмою курсу підвищення кваліфікації офіцерів механізованих (танкових) та артилерійських підрозділів (L-1C).

Потрапити на цей курс змогли лише найкращі військовослужбовці, котрі пройшли відповідний відбір у своїх частинах та взяли участь у конкурсі безпосередньо у навчальному закладі.

У церемонії відкриття «Курсів капітанів» взяла участь делегація JMTG-U на чолі з полковником Клейтоном Кітамаєром, а також іноземні радники при Академії підполковник Єнс Якобсен (Данія) та підполковник Ґрегор Брандт (Німеччина). Американські гості зустрілися із керівництвом навчального закладу, обговорили питання вишколу українських підрозділів у рамках JMTG-U, подальші кроки щодо вдосконалення процесу бойового навчання, підготовки офіцерського складу тощо.

Начальник Національної академії сухопутних військ генерал-лейтенант Павло Ткачук висловив вдячність полковнику Клейтону Кітамаєру та всьому особовому складу JMTG-U за всебічну допомогу у підготовці підрозділів ЗС України та підвищенні кваліфікації наших військовослужбовців.

До речі, підготовка слухачів триватиме впродовж трьох місяців і передбачає три модулі: «Бойове застосування роти та управління діями роти під час загальновійськового бою», «Робота штабу батальйону щодо планування та ведення бойових дій за процедурами «Military Decision Making Process» (за термінологією НАТО – 7-кроковий процес ухвалення військових рішень) та «Лідерство і повсякденна діяльність». Впродовж Курсу офіцерам будуть надані усі необхідні знання та навички для успішного виконання ними у подальшому обов'язків на посаді командира роти.

З урахуванням того, що навчальна програма «Курсів капітанів» розроблена за стандартами Північноатлантичного альянсу, до проведення низки занять будуть залучені іноземні військові радники при Національній академії. Слухачі, які успішно складуть випускні іспити, отримають свідоцтво та сертифікати, що стане підставою для розгляду їхніх кандидатур для призначення на посаду командира роти (батареї) чи офіцера штабу батальйону.

Віталій РУДКОВСЬКИЙ

ПЕРШИЙ КРОК ДО

Цьогоріч урочиста церемонія з нагоди Дня знань та початку нового навчального року в Академії відбулася на стадіоні. Привітали першокурсників з початком навчання у видовому навчальному закладі Командувач Сухопутних військ Збройних Сил України генерал-полковник Олександр Сирський, заступник голови Львівської обласної державної адміністрації Тарас Грень, перший заступник голови Львівської обласної ради Богдан Гагалюк, міський голова Львова Андрій Садовий, Герой України командир 10-ї окремої гірсько-штурмової бригади полковник Василь Зубанич, командир 80-ї окремої десантно-штурмової бригади полковник Володимир Шворак, представники духовенства, викладачі та командири-наставники славетного навчального закладу.

Перш ніж розпочати заходи, високоповажні гості поклали квіти до пам'ятної стели Героям-випускникам, які загинули, захищаючи нашу Батьківщину від збройної агресії Російської Федерації.

Урочиста церемонія відбулась із дотриманням всіх вимог щодо недопущення поширення коронавірусної інфекції: майбутні офіцери зайняли свої місця на стільцях із дотриманням дистанцій, а поважні гості на трибунах.

– Шановні першокурсники, щиро вітаю вас у стінах славетної Національної академії! Мені приємно, що ви зробили свідомий і шляхетний вибір, пройшли через випробування вступної кампанії, отримали перший досвід польового вишколу. Бажаю цікавого навчання, яке закладе фундамент вашого кар'єрного зростання та всього майбутнього офіцерського життя, – зазначив генерал-лейтенант Павло Ткачук. — Цього року перед нами постали складні завдання: в умовах карантину не допустити зниження якості навчання та виховання курсантів, і головне – наростити готовність майбутніх випускників-офіцерів до сумісності з арміями країн НАТО й провідних країн світу. Для виконання цих завдань у нас є все: досвідчені науково-педагогічні працівники, сформована академічна школа, турботливі та вимогливі командири, сучасна матеріально-технічна база і розвинена інфраструктура. А також славетні традиції. Сьогодні в нас вмотивовані та патріотично налаштовані курсанти, які, сподіваюсь, будуть навчатися тільки на «відмінно»!

ЛЕЙТЕНАНТСЬКИХ ЗІРОК

Привітав вихованців видового військового вишу та їхніх наставників з Днем знань і початком нового навчального року й Командувач Сухопутних військ Збройних Сил України генерал-полковник Олександр Сирський.

– Сьогодні вам випала честь навчатися у славетному навчальному закладі, який є носієм найкращих традицій і світового досвіду. З початком російської агресії проти України офіцери-випускники Академії серед перших вступили у бій із ворогом. Сьогодні вони складають основу офіцерського складу угруповання операції Об'єднаних сил на території Донецької та Луганської областей. На всіх посадах їм притаманні такі характерні риси, як мужність, героїзм, доблесть та вірність Військовій присязі. Тож, ви – майбутня еліта Збройних Сил. Я вітаю вас зі святом і бажаю успіхів у навчанні та міцного здоров'я! – зазначив під час виступу командувач Сухопутних військ Збройних Сил України.

Пролунали напутні слова і від багатьох запрошених на свято. Окрім того, низці офіцерів та працівників навчального закладу високоповажні гості вручили державні нагороди, відомчі відзнаки, грамоти та подяки.

Від імені першокурсників курсантка Інна Дудник запевнила присутніх, що нове молоде поповнення Академії докладе всіх зусиль, щоб не підвести колектив і виправдати всі сподівання. Після цього генерал-лейтенант Пало Ткачук вручив винуватцям свята символічні «ключ до знань» та «залікову книжку». Він зазначив, що цьогорічний набір до Академії – один з найчисельніших за всю її історію і склав понад 850 осіб! Найбільший конкурс, як не дивно, був на факультет бойового застосування військ і складав 3-4 особи на одне місце. Це дало змогу відібрати найкращих!

Ще один рекорд цієї вступної кампанії в Академії – велика кількість дівчат, зарахованих на навчання. Більше сотні представниць чарівної статі стали курсантками. А поступало їх понад 350! Майже 170 першокурсників – учасники війни на Сході країни. Тож, вже мають значний бойовий і військовий досвід.

Вже з першого дня курсанти приступили до навчання. Перша лекція була присвячена обраному військовому фаху та протидії COVID-19.

Антон МИРОНОВИЧ

ДЕ І ЯК СТАЮТЬ ОФІЦЕРАМИ-ТАНКІСТАМИ

Провідним навчальним закладом із підготовки майбутніх командирів танкових підрозділів є Національна академія сухопутних військ. Тільки за роки російсько-української війни тут випустили близько трьох сотень офіцерів-танкістів. Серед тих, хто закінчував спеціалізацію «Управління діями танкових військ» і два Герої України — капітан Василь Божок і майор Валерій Чибінєєв.

Підготовку фахівців для цього роду військ сьогодні продовжують на факультеті бойового застосування військ Національної академії. Які особливості підготовки майбутніх офіцерів-танкістів, як втілюється бойовий досвід у навчальні програми курсантів, і чи правда, що до кандидатів у танкісти існують певні обмеження щодо зросту?

Випускниці призначені на посади командирів танкових взводів

Як розповів начальник факультету бойового застосування військ полковник Олександр Тимощук, нині у Національній академії на спеціалізації «Управління діями танкових підрозділів» навчається понад 150 курсантів. Серед них і одна жінка — слухачка Курсів лідерства Анастасія Малайдах. І хоча охочих серед прекрасної половини людства стати танкістом традиційно небагато, але цього року Академія випустила трьох жінок-офіцерів танкових підрозділів. І всі вони, слід зауважити, були призначені на посади командирів танкових взводів, а не в штаби військових частин чи органи військового управління. Служать у бойових бригадах.

Який рівень підготовки майбутніх офіцерів-танкістів і як він досягається? Відповідь на першу частину цього питання я отримав не так давно, під час складання курсантами державних екзаменів і спілкування з бойовими офіцерами, які приймали іспити. І нині добре пам'ятаю думку голови підкомісії — начальника організаційно-планового відділу — заступника начальника управління підготовки ОК «Північ» полковника Олександра Ріпенка: «Що стосується рівня знань цьогорічних випускників факультету, то середній бал за п'ятибальною шкалою оцінювання курсантів перевищив „чотири". Зокрема, у танкістів він склав 4,18 бала. Але найголовнішими для нас є відгуки з військ і досягнення наших випускників. Якщо через пів року — рік наш випускник приймає роту, а через півтора - два обіймає посаду заступника командира батальйону, то це і є найкраща оцінка підготовки наших випускників. А таких фактів достатньо», — зазначив полковник Олександр Тимощук.

«Танкові качелі та каруселі»

Для навчання курсантів є все необхідне: від викладачів із бойовим досвідом, найсучаснішої матеріально-технічної бази — і до найбільшого у Європі військового полігона.

— Специфіка підготовки наших фахівців незмінна: починаємо з теорії, а закінчуємо динамічною і зазвичай виснажливою практикою. Навчальні програми формуються виключно на досвіді АТО/ООС, — продовжив Олександр Васильович. — Для прикладу, переважна бойова

активність під час війни на Донбасі спостерігається у нічний час. Через це в програмі підготовки було збільшено кількість нічних стрільб. Згідно з вимогами керівних документів їх має бути не менше 30%, але ми досягаємо цього показника на рівні 50%! Це, по-перше. А по-друге, впроваджуються новітні вправи згідно з Курсом стрільб 2018 року та тактичні прийоми застосування танків. Зокрема, дії танкістів у складі екіпажів у наступі (обороні), виконання практичних вправ стрільб із озброєння танка способами «вогневі качелі» та «танкова карусель» або з укриття зі зміною вогневої позиції — «штани», ведення вогню у складі екіпажів — «вісімкою», ведення наступального бою — перекатами, хвилею тощо.

Серед іншого збільшено кількість годин на вивчення та практичне застосування технічних засобів розвідки, особливо приладів нічного бачення, впроваджено вивчення теми «Особливості ведення розвідки при боротьбі з незаконними збройними формуваннями та ДРГ противника», запроваджено базове вивчення бойових машин інших родів військ (БМП, БТР, МТ-ЛБ). Це далеко не повний перелік нововведень. Самі танкісти вивчають за фахом три основні танки — Т-64, Т-64БВ та Т-72, які перебувають на озброєнні Сухопутних військ. А також — танк Т-80, який є на озброєнні в частинах десантно-штурмових військ.

За пів року до випуску – у польових умовах

Практична підготовка майбутніх офіцерів Академії і, зокрема, танкістів — у пріоритеті керівництва навчального закладу.

— За рішенням начальника Академії третьокурсники й четвертокурсники по пів року навчаються і тренуються на полігоні. Раніше проводились польові заняття тривалістю по місяцю восени і весною. Нині все робиться для того, аби майбутні офіцери набралися, насамперед, практики під час виконання стрільб, управління підрозділом, водіння бойових машин, ремонту та їх обслуговування. Ми започаткували так звану посилену підготовку випускників. Коли вони пів року до закінчення навчання живуть і навчаються виключно в польових умовах, — зазначив полковник Олександр Тимощук.

Серед нововведень підготовки п'ятиденні тактико-спеціальні заняття. Вони включають здійснення маршу на техніці у визначений район, розташування у районі зосередження, проживання в лісистій місцевості, ведення оборонного бою на ВОПі та наступальні дії, водіння бойової техніки з подоланням різноманітних перешкод, тактичну медицину й інженерну підготовку. А кульмінацією таких занять є «Бій у населеному пункті» у взаємодії з піхотними підрозділами.

— Ці тактико-спеціальні заняття були запроваджені лише в минулому році й проводилися з третьокурсниками. А цьогоріч вони заплановані вже з курсантами другого курсу, — розповів начальник факультету бойового застосування військ. — Також торік вперше було запроваджено подолання смуги розвідника для особового складу факультету. Тож, і танкісти випробовували свої волю, характер воїна та фізичну витривалість.

Не менше 130 годин наїзду і стрільба на далекі відстані

Як розповів заступник начальника факультету з навчальної та наукової роботи — начальник навчальної частини підполковник Олександр Гулима, за період навчання курсанти наїжджають за важелями не менше 92 кілометрів і додатково 40 годин на динамічних тренажерах. Вони досягають такого рівня водіння, що можуть легко за потреби замінити механіка-водія.

— Вправи стрільб із танка обраховуються десятками, зокрема чимало штатним артилерійським пострілом, — додав офіцер.

— До слова, кількість часу на вивчення танка Т-72 збільшена з 15 до 32 годин. А випускники їздять у навчальний центр «Десна», де мають змогу виконати вправи практичних стрільб і водіння на цьому танку. Як завжди, цього року були проведені стрільби із закритих вогневих позицій на далекі відстані. І це теж із досвіду бойових дій на Сході України. На 10 годин збільшено вивчення «Булатів». Ми справді нарощуємо підготовку курсантів і максимально наближаємо її до реалій війни та ймовірних бойових дій.

...Трішки про «фейк». За словами начальника факультету, ще за радянських часів ходили такі байки, що в танкісти беруть військовослужбовців заввишки не більше «метр п'ятдесят у кепці». Як там було, він достеменно не знає, але в Академію за зростом точно не підбирають.

— Я своїх курсантів не просто називаю танкістами, а кажу, що вони «танковий кулак», що вони велика міць! У 2014 році, коли велися активні бойові дії, я ще служив у ДШВ і ми не мали своїх танкових підрозділів. Але після того, як звільнили Слов'янськ, практично на всі завдання у нас були придані танкові підрозділи. Ми буквально нещодавно спілкувалися у колі побратимів і згадували: як під Георгіївкою, за 3 кілометри від Луганська, три наших танки виїхали на висотку і, використовуючи маневр, практично розбивали колону російських військ, яка підвозила боєприпаси з Луганська на околиці. Пару пострілів зробили і перемістилися. А там, де впали снаряди, все горить і палає. Це та міць, з якою кожен — десантник, піхотинець чи артилерист — відчуває себе впевненіше, бо його прикриває броня! — зауважує начальник факультету полковник Олександр Тимощук.

А ще колектив факультету робить все для того, аби майбутні офіцери розуміли, що противник боїться не броньованої машини, а професійно підготовленого екіпажу, який знаходиться в середині танку.

Віталій СТЕЧИШИН
Фото Василя ПАЛІЙУКА

ЯК ТАНКІСТИ ПІД ВОДОЮ «ХОДИЛИ»

На триметровій глибині, в ізоляційних протигазах ІП-5, у військовому однострої, акуратно і не поспіхом – у прямому сенсі ходили курсанти четвертого курсу спеціалізації «Управління діями танкових військ» Національної академії сухопутних військ під час заняття з подолання водної перешкоди.

Усе відбувалося у комплексі водолазної підготовки Міжнародного центру миротворчості та безпеки Національної академії. Цього дня більше 20-ти майбутніх офіцерів-танкістів практично опановували дії у протигазі ІП-5 як на суші, так і під водою.

Як розповів начальник кафедри водіння бойових машин та автомобілів полковник Руслан Кузьменко, окрім того, що ізоляційний протигаз може використовуватися для захисту органів дихання, очей, обличчя від будь-якої шкідливої суміші незалежно від концентрації на суші й у воді, він насамперед призначений для виходу із затоплених об'єктів.

– Для чого це потрібно танкістам? Під час подолання чи форсування водних перешкод можливі будь-які непередбачувані чи навіть надзвичайні ситуації. Зокрема, бойова машина може заглухнути. Тоді виникне ситуація, коли треба буде здійснити евакуацію екіпажу танка з-під води. І саме за такої екстремальної ситуації майбутні офіцери повинні вміти діяти чітко та без вагань, аби зберегти життя своїх підлеглих. Тому це дуже важливий аспект у подальшій службовій діяльності майбутніх командирів танкових підрозділів, – зауважив полковник Руслан Кузьменко.

Для курсантів-випускників таке заняття проводилось вперше, тож було вжито усі заходи безпеки. Після оголошення теми і мети заняття на всіх чекав медичний огляд. Його проводила санінструкторка групи інженерного забезпечення 184-го Навчального центру Національної академії сухопутних військ сержантка Олена Навроцька.

– Насамперед опитала, чи є скарги на здоров'я, яке самопочуття, чи не було в хлопців легеневих чи серцевих захворювань, алергії. Перевірила артеріальний тиск і температуру тіла. Звісно, що хлопці трохи хвилювались і це цілком природно. Але артеріальний тиск в межах норми, бачу, всі налаштовані і готові до виконання завдання, – розповіла медпрацівниця.

Після виконання всіх настанов керівника заняття, викладача кафедри водіння бойових машин та автомобілів Юрія Довгопола курсанти попрактикувалися у застосуванні ізоляційного протигаза на суші. А згодом попрямували до води. Першим занурився і показав приклад, як треба виконувати завдання у воді, особисто начальник кафедри водіння бойових машин та автомобілів полковник Руслан Кузьменко. За ним вирушили курсанти.

– Це неважко, але трохи страшно. Температура повітря з ранку була + 9° С, а води всі 20° С. Дискомфорту від занурювання не відчуваєш. От тільки, коли заходиш у воду по груди, то починає наче дух перехоплювати, наче кисню не вистачає. Але потім все минається і припиняєш хвилюватися. Усі страхи позаду. Спробував би ще раз! – зауважив молодший сержант Валерій Пінєга.

У разі нештатної ситуації – напоготові водолаз і рятувальна команда. Але все відбулось без пригод. Танкісти продемонстрували, що за допомогою спеціальних засобів можуть вільно перебувати і пересуватись під водою.

Віталій СТЕЧИШИН

«МЕНІ НЕ СОРОМНО БУДЕ ДИВИТИСЯ ДІТЯМ В ОЧІ»

У 2018-му році на фронт командувати взводами прийшли випускники військово-навчальних закладів, які вступали у виші 2014-го. Усі чотири роки їхнього навчання тривала війна. Хлопці вивчали премудрості ведення бойових дій не тільки з підручників, а й із розповідей старших випускників, які приїздили з передової, викладачів з бойовим досвідом, із дописів у засобах масової інформації. На першому курсі вони стежили за подіями у Донецькому аеропорті і виходом українських військовиків із Дебальцевого, згодом вивчали і аналізували перебіг пекельних боїв під Авдіївкою, в інших проблемних регіонах Донбасу... Вивчали, щоб перемагати!

Нині ми пропонуємо допис Анастасії Федченко про нашого випускника Івана Столяра, з яким вона поспілкувалася на позиціях біля Мар'їнки.

Він родом з Чернівців, йому 22 роки, командує підрозділом у 28-й окремій механізованій бригаді. Середнього зросту, стрункий, із дуже юним обличчям, Іван спокійний, говорить повільно і любить жартувати.

З дитинства мріяв бути військовим, тож після дев'ятого класу вступив до Львівського ліцею з посиленою військово-фізичною підготовкою імені Героїв Крут. Із чотирьох взводів потрапив у перший, взвод «розумників» (так його називали самі ліцеїсти), де навчалися ті, хто мав гарні оцінки. «Хоч я і шульга, та мав хист до точних наук, любив математику. Після закінчення ліцею радили опановувати фах артилериста, бо розрахунки давалися легко. Я ж сказав, що хочу у піхоту. Та з першого разу вступити до Академії не вдалося, нечисельним видався набір. Пішов працювати. Найкумедніше, що я зі своїм прізвищем був помічником столяра», – розповідає Іван.

Мама мріяла, що син вступить до медуніверситету. Відмовився. Програмістом теж не захотів бути. Юнака підтримав батько, і у червні 2014-го Іван успішно склав іспити у львівську «сухопутку». «Розподілили у піхоту, як і хотів. Набрали понад сто чоловік, адже розпочалася війна, – пригадує Іван. – Ми були першими, хто почав вчитися за стандартами НАТО. І Росія була офіційно визнана ворогом. Дещо навіть дивно виглядало, що аналізуємо операції, які пов'язані з колишніми «братами». Але дуже скоро звикли до цього. Особливо після аналізу таких легендарних рейдів 95-ї аеромобільної бригади, оборони Луганського і Донецького аеропортів, інших фронтових подій».

Його курс випускався за прискореною програмою: після інтенсивних вишколів на полігонах та складання державних іспитів, молоді лейтенанти відбули у бойові бригади. Столяр обрав 28-му механізовану, що на Одещині. «У новостворених бригадах служити непросто. Так, ти кар'єрно зростаєш, але живеш у наметовому містечку, казармі, чи не увесь час перебуваєш на полігоні. Іншими словами, відсутнє постійне місце твоєї дислокації», – пояснює Іван Столяр свій вибір

на користь «старої» ОМБР. Та насолодитися теплим морем не встиг: за тиждень відбув у район бойових дій

Він пригадав, як на другому курсі до них завітав випускник Академії, який другий рік воював на Сході, і розповів про те, як у перший же день його прибуття на ВОП (взводний опорний пункт) відбувся прорив ДРГ (диверсійно-розвідувальної групи) противника. Довелося «з коліс» відбивати атаку. Тоді Іван подумав: «Тільки б зі мною так не сталося». Однак, саме так і відбулося: Столяр по відкритій місцевості прямував на командно-спостережний пункт), коли ворог відкрив по ньому вогонь. «Я хутко дістався КСП, встиг зарядити зброю і почав допомагати бійцям, щоб не допустити прориву противника. Але все одно до кінця не усвідомлював, де я і що зі мною, – зізнається офіцер. – Більш-менш приходиш до тями, коли все закінчується і є час на аналіз ситуації».

На початку лейтенанту було дещо складно: спокійні дні – але потужні нічні обстріли. Зізнається, що дошкуляло й нерозуміння з боку особового складу. Адже у підпорядкуванні молодого командира було чимало старших за віком бійців, які відбули не одну ротацію на передовій. «Мені дорікали: ти тільки приїхав, а тому нічого не розумієш. Це дуже гнітило. Але ж знання у мене були!.. Дещо нервував, але стояв на своєму, розмірковував, як будувати стосунки з підлеглими, щоб виконати те чи інше завдання. Більше того, довелось змінювати свій характер і ставати більш жорстким...», – розповідає Іван.

Дуже швидко лейтенант Столяр звик до обстрілів, став «розуміти» їхню «природу», куди і звідкіля їх очікувати, як краще відповідати противнику. А ще – поступово запроваджував нові правила, зокрема, вчив підлеглих, як взаємодіяти з сусідніми постами. Виявляється, до цього бійці спостерігали тільки за своєю ділянкою відповідальності.

Комвзводу переконав, що безпека залежить і від того, що відбувається і у сусіда. «Словом, багато довелося попрацювати, щоб завоювати авторитет і у мене повірили. Зараз усі ставляться з повагою і звертаються не інакше, як «Дмитрович», – говорить Іван.

А ще він постійно прислухається до підлеглих, обов'язково поважає їхню думку. Завжди знаходить час і для бесіди у неформальній обстановці. Адже інколи людині потрібно просто виговоритися. І що ще важливо: зміг подолати пияцтво у взводі. Для цього застосовував різні методи: від ізоляції, додаткових фізичних занять – до гауптвахти та позбавлення премій. «У мене підлеглий якось «попав» на 8 тисяч гривень. Одразу ж: «Командире, хіба це по-людськи? Навіщо ви так вчинили? Я воюю, а з мене ще гроші стягують...». Кажу: «Порахуй, скільки разів я тебе попереджав? Не пияч – і не буде проблем!». А він: «Мені морально важко, я не можу». Я відповідаю: «Всім важко, і мені у тому числі. Але ж ми не навертаємось до спиртного...!». Задумуються! Люди усвідомлюють, що цілком можливо прожити і без алкоголю. Ну і після штрафів дехто не п'є взагалі», – розповідає Столяр.

Ніколи не можна передбачити, як бойові дії вплинуть на психіку людини. Лейтенант згадує випадок, коли під прикриттям «зеленки» до його позицій намагалися пробратися ворожі диверсанти. «Сепари» відкрили щільний вогонь. Щоб знати обстановку, виходжу на пост усіма можливими видами зв'язку. У відповідь – тиша! А тут ще почали прилітати «стодвадцятки» (міни 120-го калібру). Вдягаюсь, беру з собою ще одного бійця і вирушаємо на пост. А там сидить боєць: в одній руці «радєйка», у другій – «теплік» (тепловізор). Кричу: чому не виходиш на зв'язок?! Мовчить. Зрозумів: він у ступорі. Нам про це багато розповідали на заняттях з психології. Просто психіка бійця не підготовлена до того, що ворог застосує різні види зброї, – розповідає Столяр. – Боєць, який прибув зі мною, бере тепловізор, я – «покемон» (кулемет ПКМ) і почали відстрілюватися по ДРГ. А згодом і інші бійці прибігли на допомогу».

Саме із таких випадків офіцер робить висновок, що з військовиками повинні прискіпливіше працювати психологи як під час бойових дій, так і після відбуття бригади на ротацію у тил. До речі, дружин та рідних також не повинна оминати така робота психолога. Адже війна зруйнувала й руйнує чимало сімей та врешті-решт і стосунки між коханими. «Чимало дівчат просто

полишають хлопців, а інколи і наречених. А це юнака морально знищує. У такому стані він здатен на все... Такі ситуації також потрібно обов'язково відслідковувати командиру, щоб не сталася біда», – визнає командир взводу.

Коли запитала про бюрократію у ЗСУ, на яку всі скаржаться, офіцер не зміг приховати посмішку. Хоча насправді, тут не до жартів: під час перевірок на оформлення різного роду документів та «паперів» комвзводу витрачає не просто години, а ночі. «Добре, що зараз є ноутбуки. Я не уявляю, скільки часу піщло б на все, аби писати від руки. Зрештою, не хочу вдаватися у більш глибокі пояснення... Скажу коротко: від усього цього – мозок плавиться».

Щодо інших проблемних питань, то комвзводу переконаний: ситуація вже потроху змінюється на краще. Адже дедалі частіше офіцерські посади обіймають ті, хто знає: призначення ЗСУ – не в тому, щоб білити бордюри чи саджати чорнобривці, а вміти воювати. Серед переваг відзначає покращені однострої, надійність бронежилетів та шоломів. До плюсів зараховує і систему харчування. Достатньо і боєкомплекту.

Іван із захопленням розповідає, як йому вдалося здружити взвод, разом долати труднощі. Каже, що його вже хочуть призначити командиром роти, однак лейтенант поки не готовий до підвищення у посаді. «Я хочу створити, скажімо так, свою роту. Для цього потрібно здійснити багато змін. Та нині зробити цього я не зможу. Ще не готовий», – лаконічно пояснює він. Однак вірить, що це обов'язково станеться!

А ще Іван Столяр переконаний: війна, попри смерть, розруху і горе, змінила українців. «Ми можемо обрати у житті усе, окрім батьків і Батьківщини. Це нам дає Бог. Тому ми віддано захищаємо їх!, – із запалом каже офіцер. – Ми зараз пишемо історію. Історію нашої звитяги! Я знаю також, що у майбутньому на запитання моїх сина або доньки: «Тату, а де ти був, коли на Україну напав ворог?», відповім: «Захищав Батьківщину!». І мені не соромно буде дивитися дітям в очі», – підсумував нашу бесіду Іван Столяр.

Анастасія ФЕДЧЕНКО
Фото авторки та Аліни ДЕМЧЕНКО

З ДИПЛОМАМИ ЕКОНОМІСТА ТА ЮРИСТА, МАТИ ДВОХ ДІТЕЙ ВИРІШИЛА СТАТИ ТАНКІСТОМ!

Слухач «Курсів лідерства офіцерського складу» Анастасія Малайдах – єдина представниця прекрасної статі, яка серед близько півтори сотні хлопців вирішила, як і вони, стати офіцером-танкістом!

– Мій вибір свідомий та добре виважений, і я до цього йшла з часу подій на Майдані та початку українсько-російської війни. Багато моїх друзів були активними учасниками Революції Гідності, а потім пішли воювати із загарбниками. Я не могла бути поряд із ними, бо у 2013 році народила першого сина, а у 2016-му – другого. Те, що я могла на той час робити, надавати у межах моїх можливостей, допомогу фронту. Але це було мінімальним і не відповідало моїм внутрішнім потребам, – розповіла слухачка Анастасія Малайдах.

У жінки дві вищі освіти: економічна і юридична. Тривалий час вона працювала керівницею низки підприємств у юридичній сфері та ІТ-сектору. Мала пристойну зарплатню у декілька тисяч доларів, але...

– Але коли діти підросли, пішли до садочку та школи, я підписала контракт зі Збройними Силами України. Це сталося у березні цього року.

Розпочала службу у 24-й окремій механізованій бригаді на посаді номера обслуги розрахунку протитанкового взводу і майже одразу вирушила в район проведення операції Об'єднаних сил, – говорить Анастасія. – Безпосередньо брала участь у бойових діях на першій лінії.

Розрахунок СПГ-9, в якому виконувала обов'язки Анастасія, прикривав підрозділ від можливого прориву позицій броньованою технікою противника.

– А коли дізналася, що за рік можна отримати офіцерські погони й здобути нову спеціальність, то вирішила вступати до Національної академії, – продовжила слухачка Курсів лідерства Анастасія Малайдах.

Чому зупинила свій вибір саме на такій «важкій» для жінки спеціальності? – поцікавився в Анастасії.

– Усе просто і логічно. Коли моєю ціллю, як піхотинця, була броньована техніка і, зокрема, танк, то чому б не дізнатися більше про цю потужну машину... Це, по-перше. А, по-друге, як майбутній командир танкового взводу, я з досвіду попередньої посади розумію логіку того, хто на мене буде «полювати», його ймовірні дії, слабкі й сильні сторони. І сподіваюсь, що ці знання, які я здобула на посаді номера обслуги у розрахунку СПГ-9, будуть корисними у подальшій службі.

Ірина ШУМИК

УПЕРШЕ КАНАДСЬКУ ТРЕНУВАЛЬНУ МІСІЮ UNIFIER ОЧОЛИЛА ЖІНКА – ПІДПОЛКОВНИК САРА ХІР

У Міжнародному центрі миротворчості та безпеки відбулася церемонія передачі повноважень новому командуванню вже 10-ї за рахунком ротації канадської тренувальної місії UNIFIER. Підполковник Раян Стімпсон офіційно передав командування підполковниці Сарі Хір. Це перша жінка-військовослужбовець, яка керуватиме канадським контингентом.

Захід відбувся за участю Надзвичайного та Повноважного Посла Канади в Україні пані Лариси Галадзе, Надзвичайного та Повноважного Посла Швеції в Україні пана Тобіаса Тиберга, голови Львівської облдержадміністрації Максима Козицького, Почесного консула Канади в Україні Оксани Винницької–Юсипович, голови Яворівської райдержадміністрації Юрія Шпака, аташе з питань оборони при Посольстві Канади в Україні полковника Роберта Фостера, аташе з питань оборони при Посольстві Швеції в Україні капітана 2 рангу Бйорна Вільберна, аташе з питань оборони при посольстві королівства Данії в Україні (за сумісництвом) капітана 1 рангу Фелікса Еббестада, керівника Об'єднаної багатонаціональної групи (JMTG-U) полковника Збройних Сил США Клейтона Кейтамаєра. Супроводжував гостей генерал-лейтенант Павло Ткачук.

– Ми щиро вдячні підполковнику Раяну Стімпсону, всім військовослужбовцям попередньої ротації за підтримку і співпрацю. Бажаємо вам і вашій команді благополучного повернення додому, подальших успіхів у ратній справі, добробуту вашим сім'ям, процвітання вашій країні! Я гостинно вітаю нову ротацію на чолі з підполковником Сарою Хір, – зазначив у вступному слові генерал-лейтенант Павло Ткачук.

Очільник військового вишу від імені українських військовослужбовців подякував народу, уряду та Збройним силам Канади за продовження шляхетної справи щодо допомоги Україні та її війську. За дорученнями Міністра оборони України, Командувача Сухопутних військ ЗС України він вручив нагороди військовикам Канади, що завершили своє перебування на українській землі. Закордонні колеги були нагороджені також відзнаками Національної академії сухопутних військ.

Довідково: тренувальна місія ЗС Канади в Україні розпочалась 2015-го року. Канадський військовий контингент виконує функції інструкторів і наставників у низці українських військових навчальних центрів. У Міжнародному центрі миротворчості та безпеки вони провадять вишкіл наших воїнів з різних військових частин. Традиційно канадський військовий контингент налічував близько 250 військовослужбовців, але через пандемію коронавірусу 9-та ротація становила трохи більше ніж 100 осіб. Натомість новоприбула кількість інструкторів збільшена майже вдвічі.

Віталій СТЕЧИШИН

ДІЛИМОСЯ ДОСВІДОМ

Наш видовий виш відвідала делегація Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького на чолі з її ректором генерал-майором Олександром Луцьким.

У ході візиту офіцери-прикордонники ознайомились з історією та сучасністю навчального закладу, специфікою підготовки офіцерських кадрів для Українського війська, відвідали провідні кафедри, науково-тренувальні комплекси, інших об'єктів навчально-матеріальної бази та соціально-побутової інфраструктури, поспілкувались з курсантами та викладачами.

Під час зустрічі із керівництвом навчального закладу було обговорено актуальні теми, пов'язані із вдосконаленням системи військової освіти. Мова, зокрема, йшла про впровадження нових методів та форм підготовки фахівців як для Збройних Сил України, так і для Державної прикордонної служби України й інших військових формувань нашої держави.

– Переконаний, що обмін досвідом, ідеями та думками стане не лише корисним для подальшої співпраці між нашими військовими навчальними закладами, але й запорукою стрімкого поступу у розвитку всієї вітчизняної військової освіти, – зазначив генерал-лейтенант Павло Ткачук. – Двері нашого навчального закладу завжди відчинені для колег-освітян. Ми очікуємо на подальшу плідну співпрацю в ім'я України, заради зміцнення її обороноздатності та гарантування безпеки всіх українців.

ПОНАД ДВІ СОТНІ МОЛОДШИХ ОФІЦЕРІВ ПОПОВНИЛИ ВІЙСЬКО

У 184-му навчальному центрі Національної академії сухопутних військ відбувся черговий випуск військовослужбовців, які пройшли Курси перепідготовки та підвищення кваліфікації осіб офіцерського складу.

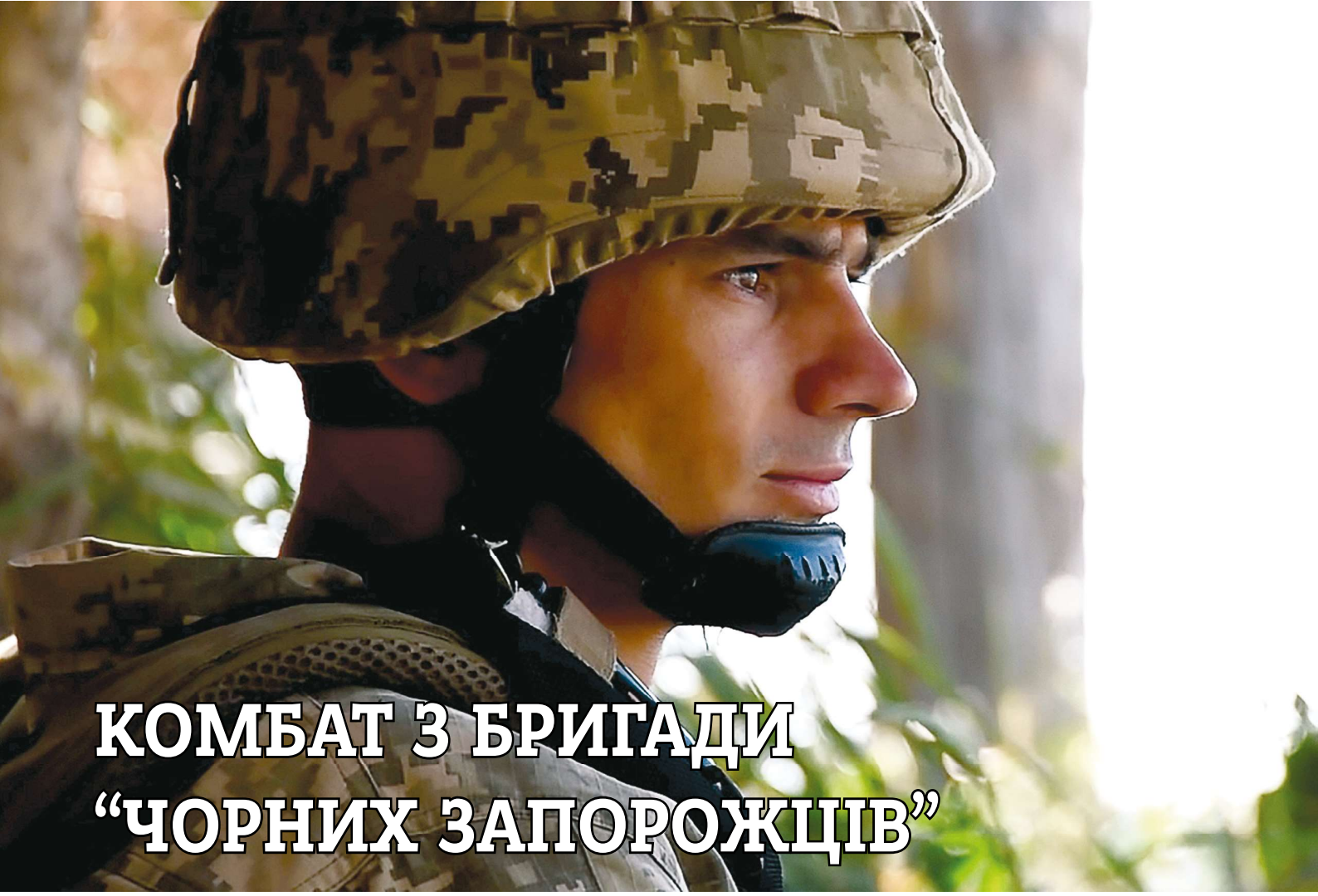

Упродовж трьох місяців офіцери, які навчалися на військових кафедрах цивільних вишів та не мали досвіду військової служби, поновлювали знання та навички з керування військовими підрозділами. За цей час, незалежно від фаху, з ними проводили заняття з вогневої, тактичної, медичної, інженерної підготовки, а також організації зв'язку, радіаційного, хімічного та біологічного захисту й морально-психологічного забезпечення. Акцент – на підготовці офіцерів з урахуванням досвіду АТО/ООС.

В урочистій обстановці, з суворим дотриманням протиепідеміологічних вимог, понад двом сотням офіцерів-строковиків були вручені свідоцтва про завершення Курсу, а найкращих з них відзначено грамотами від начальника Національної академії.

Василь ПАЛІЙЧУК

КОМБАТ З БРИГАДИ “ЧОРНИХ ЗАПОРОЖЦІВ”

Коли в Україні почалася війна, у нас з’явилися нові, вже сучасні герої і ми вперше реально усвідомили, що таке боротьба за незалежність своєї держави. Відтак, вшановувати славних синів, вірних захисників України почали на Покрову

Назвати 25-річного комбата «молодим командиром» спаде на думку хіба що людині, яка не знає «Стрижа» та його бойовий шлях. Прийшовши у бригаду навесні 2015-го безвусим лейтенантом, Роман за ці п’ять років встиг повоювати скрізь, де вели тяжкі бої чорні запорожці: під Богданівкою і Новотроїцьким, в Авдіївській «промці» і на «Світлодарці».

Встиг навіть отримати кілька нагород, серед яких орден Богдана Хмельницького III ступеня та найвище народне звання «Народний Герой України» за утримання позиції «Орел» узимку 2017 року.

Перша його позиція була серед диких степів поблизу Волновахи, між українською Богданівкою і окупованим Петрівським, де молодий комвзводу зарекомендував себе добре навченим, тямущим командиром. Вже там журналісти почали знімати сюжети про бойовий шлях майбутнього комбата.

Після переведення до першого батальйону «Стриж» очолює роту, разом з якою бере участь у захопленні і утриманні териконів довкола Докучаївська: тоді низка успішних дій кількох підрозділів бригади призвела до того, що противник, побачивши себе в напівоточенні, почав в паніці втікати з окупованого ним міста!

Ретельний, уважний, в’їдливий, принциповий офіцер викликав повагу у командирів і підлеглих. Коли командування почало формувати зведений батальйон для участі в міжнародних навчаннях «Rapid Trident», Роману без вагань доручили керівництво штабом.

Командував батальйоном на той час підполковник Олександр Вдовиченко, заступником у нього був капітан Андрій Кизило «Орел» – той самий, який згодом, у січні 2017 року, здійснить успішне захоплення ворожих позицій під Авдіївкою і на чию честь ті позиції були названі його псевдо.

Того чорного дня, 29-го січня, коли «Орел», здійснивши найбільший подвиг свого життя, в результаті влучання в бліндаж ворожого снаряду разом з двома своїми побратимами перейшов у Небесний Батальйон, Роман за

наказом командира батальйону змінив полеглого капітана Кизила на його посту. Капітан Дармограй безпосередньо очолив оборону даного укріпрайону і разом з вірними друзями, такими ж молодими офіцерами Андрієм Верхоглядом та Василем Тарасюком продовжував битися з ворогом дотри, доки противник не змирився із втратою своєї позиції.

Після Авдіївки, в якості заступника командира батальйону «Стриж» провоював рік у районі Світлодарської дуги. Під час виходу бригади на ротацію командування запропонувало капітану очолити батальйон - той самий, в який п'ять років тому Роман прийшов молодим офіцером, випускником Національної академії. Коло замкнулося

«Кислий», «Кислий», я – «Стриж», доповісти обстановку!» - командує Роман по рації. Зосереджено вислухавши доповідь, приймає рішення і віддає команди. «Не заважайте, не до вас зараз», - з досадою кидає журналістам: зараз в його руках, як у вправного диригента, весь «оркестр» гучних сурм у вигляді піхоти, мінометних підрозділів, бронемашин та інших підрозділів. Погляд гострий, уважний, рухи вивірені, команди чіткі й продумані. На війні мужніють швидко, набагато швидше, ніж у цивільному житті...

У військових вишах відлунали випускні, і наші військові підрозділи поповнились новими молодими офіцерами. Маємо сподівання, що вони так само швидко наберуться досвіду і, підкріпивши набуту теорію практикою, стануть в ряд з бойовими офіцерами, такими як майор Дармограй, капітан Верхогляд та інші достойні командири оновлених Збройних Сил України.

Олена МОКРЕНЧУК

ДО 450-Ї РІЧНИЦІ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ПЕТРА САГАЙДАЧНОГО

ГЕТЬМАН ВІЙСЬКА ЗАПОРОЗЬКОГО

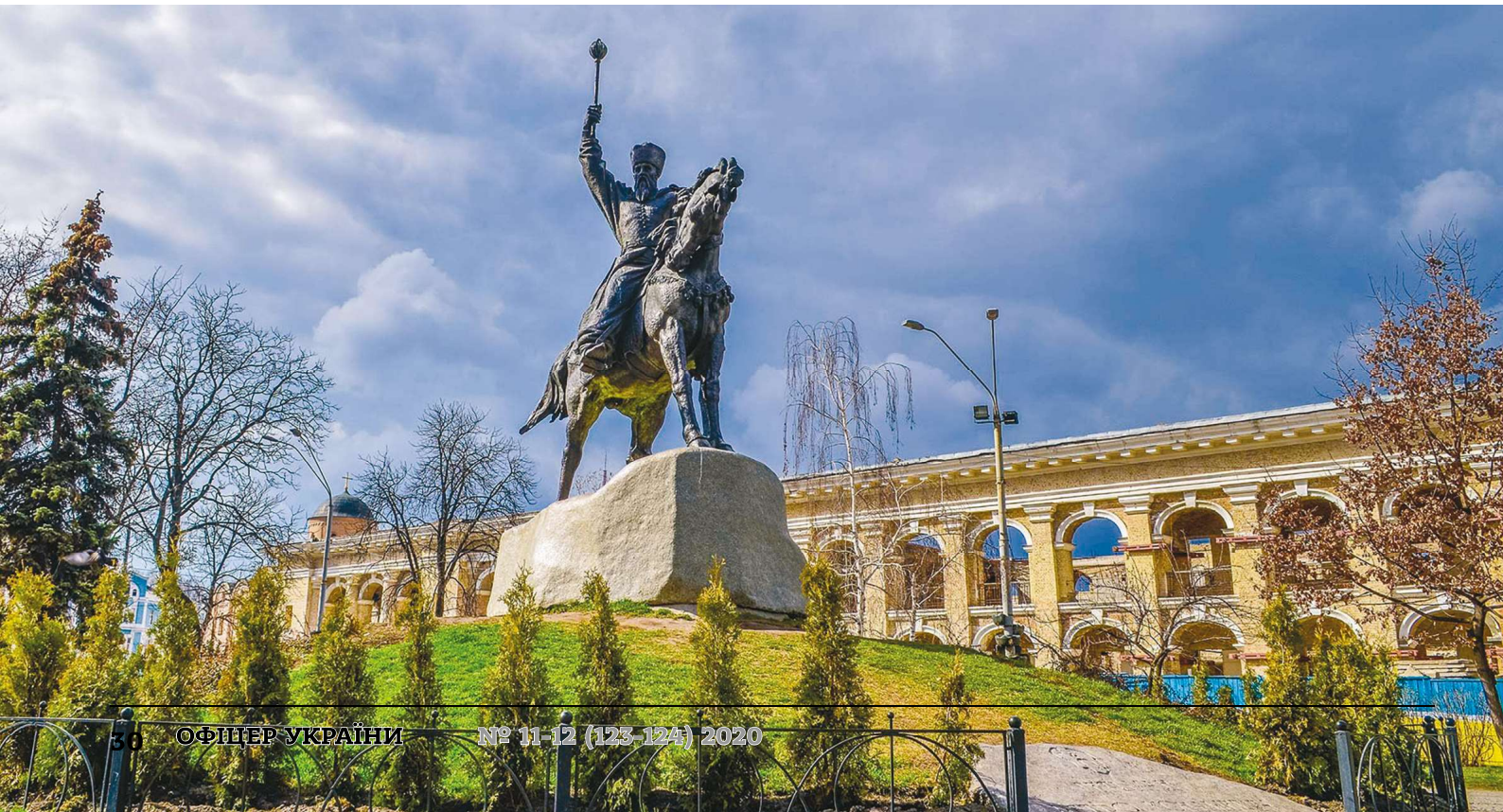
В історії України є чимало імен, які навічно вкарбувалися у народну пам'ять. До таких видатних особистостей належить Петро Конашевич Сагайдачний

Цікаво, що на будь-якому етапі розвитку України політичне життя початку XVII ст. більшою чи меншою мірою пов'язане з діяльністю цієї непересічної особистості. Адже серед інших діячів того часу Сагайдачний вирізнявся гострим аналітичним розумом, палким патріотизмом, глибоким розумінням завдань і перспектив боротьби, послідовністю і непохитністю у досягненні поставленої мети, а також винятковим почуттям власної гідності. У вітчизняних літописах про Сагайдачного згадується, як про видатного полководця Європи, державного діяча, дипломата, захисника української культури й духовності.

Хто ж він був, цей славнозвісний і легендарний проводир українських козаків? Що переважало в його військово-політичній діяльності і яке місце посідає він серед інших українських гетьманів.

Петро Сагайдачний наро-дився приблизно 1570 року у Кульчицях поблизу Самбора, що нині на Львівщині, у родині дрібного шляхтича православної віри «як герб на його образку натякає». Церковний пам'ятник Київського Золотоверхого Михайлівського монастиря доніс до нас ім'я батька майбутнього гетьмана – Конаш. Звідси Конашевич означає саме по-батькові, а не подвійне прізвище, як стверджували деякі історики.

Про молодість П. Сагайдачного ми знаємо дуже мало: всього два-три факти. Він навчався в Острозькій школі, заснованій

1576 року князем Костянтином Острозьким. Це була перша і найкраща в Україні греко-слов'янська православна школа вищого рівня. Курс навчання складався із знаменитих «семи вільних наук» доби Ренесансу – граматики, риторики, діалектики, арифметики, геометрії, музики та астрономії. У цій школі Сагайдачний не тільки здобув високу на той час освіту, а й сформувався його прогресивний, гуманістичний, патріотичний світогляд.

У Києві, куди переїхав з Острога, він працював домашнім учителем у міського судді Яна Аксака. Та невдовзі опинився на Січі і вступив до війська. Відомий український дослідник козаччини Д. Яворницький стверджує, що «десь близько 1601 року, саме через сімейні непорозуміння, Петро подався на Січ».

Добре розуміючи стан речей і потреби свого часу, Сагайдачний на Січі одразу виявив неабияку політичну далекоглядність. «Ще не бувши гетьманом, ані старшим на Запоріжжі, – пише В. Антонович, – Сагайдачний уславив себе цілим рядом добре обміркованих вдалих походів на Туреччину і Крим». Козаки обирають його обозним, доручивши відати всією артилерією Січі. Невдовзі його обирають козацьким гетьманом. У своїх працях відомі вчені В. Антонович, М. Грушевський, О. Єфименко стверджують, що гетьманом війська Запорозького Сагайдачний став 1614 року, а Н. Полонська-Василенко та І. Крип'якевич – що 1616.

На початку XVII ст., коли козаків, як свідчить В. Антонович, «було більше ніж сорок тисяч», вони не тільки давали відсіч навалам татарських орд і турецьких військ, а й самі розгорнули активний наступ на володіння Туреччини та її васала – Кримське ханство, намагаючись перенести військові дії на територію грабіжників. Запорожці десятками, а деколи й сотнями «чайок» здійснювали морські походи на Крим та узбережжя Чорного моря. Але основним напрямом козацьких морських виступів було узбережжя Туреччини.

Уперше ім'я Сагайдачного – ватажка запорожців – стало відоме 1606 року, коли внаслідок морського походу козаки відвоювали турецьку фортецю Варну, яка до того вважалася неприступною. Було захоплено 10 турецьких галер із продовольством, товарами й екіпажами. Розлючений султан наказав перегородити Дніпро біля острова Тавані залізним ланцюгом і заблокувати козаків. Проте, навіть такі перешкоди не зупинили звитяжців.

Уже 1607 року запорожці вирушили у великий похід на Кримське ханство, захопили і спалили два міста: Перекоп та Очаків. У наступному 1608 році та на початку 1609-го на чолі із Сагайдачним вони здійснили морський похід на 16 човнах у гирло Дунаю і атакували Кілію, Білгород та Ізмаїл. Добою героїчних походів назвали історики морські козацькі походи 1612-1614 рр. Козацькі «чайки» завдавали відчутних ударів по могутньому турецькому флоту. Д. Яворницький, описуючи битви запорожців із турецьким флотом, зазначав: «Дивна сміливість, швидкість і руйнівна сила усіх цих козацьких походів на Крим і Туреччину перевершують будь-які описи. Вони можуть бути пояснені тільки тим, що на чолі козаків стояв такий геніальний проводир, яким був Петро Конашевич Сагайдачний».

Але він був не тільки геніальним ватажком, він був великим військовим реформатором. М. Загірня пише,

що Сагайдачний провів реформу війська на Січі, основною суттю якої було зміцнення дисципліни і підвищення боєздатності козацького війська. Він перетворив партизанські ватаги козаків у регулярне військо, запровадив сувору дисципліну, заборонив пити горілку під час морських походів, а за провини інколи навіть «карав на смерть». І це надзвичайно позитивно відображалося на воєнній славі запорожців.

Визначальним у 1616 року вважається морський похід на Крим і взяття Варни і Синопу. Далі Запорозька ескадра сміливо атакувала турецькі кораблі, вийшла на морський простір і взяла курс на Кафу (Феодосія) – головний ринок невільників у Криму. Козаки штурмом здобули цю могутню, з потужними укріпленнями, турецьку фортецю, розгромили 14-тисячний гарнізон і звільнили полонених. За наказом гетьмана П. Сагайдачного було знищено майже увесь турецький флот. Ця морська експедиція перевершила всі попередні козацькі походи, а за своїм мистецтвом набула загальноєвропейського значення. Слава про Сагайдачного залунала по всій Україні, її рознесли по всіх куточках української землі визволені невільники.

Після 1616 року козаки здійснили ще низку морських і сухопутних походів. Очаків, Перекоп, Трапезунд, Царгород та інші турецькі і татарські фортеці і міста зазнали могутніх ударів запорожців під командуванням гетьмана. За свідченням сучасників, козаки майже неподільно панували на Чорному морі і, по суті, контролювали навігацію між Босфором і Лиманом. Відомий італійський мандрівник П'єтро де ла Валле писав у травні 1618 року: «Турки не мають на Чорному морі жодного місця, яке б не взяли і не сплюндрували козаки. В усякому разі вони сьогодні на Чорному морі така значна сила, що, якщо докладуть більше енергії, будуть цілком його контролювати».

Петро Сагайдачний також усвідомлював необхідність боротьби і проти Речі Посполитої. Та воювати на два фронти Україна ще не могла: бракувало сили! Саме з цієї причини гетьман, «політик великий і справжній», як називали його сучасники, не йшов на відкриту політичну конфронтацію з Річчю Посполитою, а використовував дипломатію для досягнення своєї мети. Сагайдачний вважав, що краще піти на компроміс, аби не доводити до збройного конфлікту з досить численним і сильним військом Речі Посполитої.

Очевидно політичну мудрість Сагайдачного не всі дослідники зрозуміли, тому у вітчизняній історичній літературі побутувала оцінка його особи як «польсько-шляхетського угодовця». Це аж ніяк не відповідає історичній правді. Гетьмана глибоко хвилювала доля України, поневоленої Річчю Посполитою.

Він завжди намагався використовувати слушний час для переговорів з королем. Так було 1618 року, коли останній звернувся до Сагайдачного з проханням взяти участь у поході на Москву, щоб врятувати королевича Владислава. Тоді гетьман висунув такі вимоги щодо розширення козацької території та збільшення чисельності війська, свободи православної віри, визнання Польщею судової та адміністративної автономії України.

Король і сенат погодились на усі ці вимоги і прислали Сагайдачному клейноди: булаву, бунчук, печатку та прапор. Зібравши 20-тисячне військо, гетьман у серпні 1618 року рушив через Сіверщину у межі Московської держави. На своєму шляху козаки захопили міста Путивль, Лівни, Єлець, розбили ополчення князів-воєвод Д. Пожарського і Г. Волконського, і 20 вересня з'єдналися з рештками польського війська королевича Владислава. А у ніч перед святом Покрови пресвятої Богородиці розпочали штурм Москви...

Та несподівано Сагайдачний звелів козакам припинити атаку і відступити. Відтак Москву взяти не довелося. Чому так сталося, джерела того часу це не пояснюють. Про боягузтво або підкуп Сагайдачного не могло бути й мови. Залишаються здогади: вочевидь, гетьман хотів поквитатися з королем за невиконані обіцянки, або ж не хотів торжества Речі Посполитої? А ще стверджують, що Сагайдачний прагнув у майбутньому залучити Московську державу у союзники проти Речі Посполитої.

Повернувшись з походу, гетьман не пішов на Січ, а скерував 20-тисячне військо у Київ, де його було «проголошено Гетьманом над Київською Україною та Гетьманом всього війська Запорозького».

Підтримуючи освіту і православ'я, Петро Сагайдачний записується «з усім 20-тисячним Військом Запорозьким до Київського братства». Таким чином, він зробив незвичний, безпрецедентний для того часу історичний крок – поставив зброю на охорону освіти, культури і православ'я, можна сказати, гуманізував зброю. А згодом відновив православну ієрархію, а Берестейську унію (1596 р.) ліквідував. Сагайдачний, не розраховуючи більше на обіцянки польського короля та скориставшись проїздом через Україну з Москви Єрусалимського патріарха Феофанія, звернувся з проханням висвятити митрополита і єпископів. Останній довго вагався, остерігаючись польського короля та єзуїтів, але все ж таки 6 жовтня 1620 року зі своїми супровідниками – софійським митрополитом Неофітом і єпископом Авраамом висвятив ігумена Михайлівського монастиря Іова Борецького Київським митрополитом та п'ятьох єпископів у Полоцьк, Володимир-Волинський, Луцьк, Перемишль та Холм.

І. Крип'якевич писав: «Нововисвячені владики у своєму маніфесті привітали Запорозьке Військо словами найвищого признання, називаючи козаків

наступниками давнього князівського лицарства». Таким чином, завдяки мудрій політиці Сагайдачного було відроджено на території України православну ієрархію і врятовано православну церкву від небезпеки залишитися без духовенства.

Польський уряд був дуже розлючений і відмовився визнати православну ієрархію, але розпочалася війна з Туреччиною і під Цецерою турки вщент розбили польське військо гетьмана С. Жолкевського, який там і загинув. Король змушений був знову звернутися до козаків по військову допомогу і запросив у Варшаву особисто Сагайдачного.

Під час переговорів гетьман виявив неабияку державну мудрість і талант дипломата. Він домігся того, що Річ Посполита дала згоду скасувати посаду старшого над козаками від польського уряду, визнала владу обраного на козацькій раді гетьмана над усією Україною, скасувала постанови сейму щодо обмеження вольностей і прав козацтва, надала українцям свободу віросповідання.

Це, безумовно, був значний успіх: фактично визнавалася автономна козацька республіка в Україні на чолі з обраним гетьманом. Завдяки цьому українські козаки надали допомогу Речі Посполитій у Хотинській війні. Гетьманом тоді був Яків Бородавка. Він повів 40-тисячне, добре озброєне козацьке військо, на з'єднання з польськими військами. Але з невідомих причин затримався і більшу частину війська зосередив у Могилеві, а інших розіслав по Україні.

Сагайдачний, завершивши переговори у Варшаві, дістався Хотинського табору, але запорожців там не знайшов. Негайно, у супроводі трьох корогв польських вершників, він вирушив на пошук козацького війська. Через кілька годин він зустрівся з козаками, які прямували від Могилева до Хотина, і розповів про позитивні наслідки переговорів у Варшаві. Козаки невдоволені невмілим керівництвом Бородавки, позбавили його гетьманства і обрали вдруге Сагайдачного. Не вдаючись до опису подробиць Хотинської баталії, лише зазначимо, понад 40-тисячне козацьке військо під проводом Петра Сагайдачного відіграло вирішальну роль у розгромі турецького війська.

Про це свідчать тогочасні документальні джерела. Французький історик першої половини XVII ст. М. Бодьє писав: «Козаки з такою сміливістю переслідували турків, змітаючи все на своєму шляху, що прорвалися майже до наметів і стягів султана». Польський сеймовий комісар Якуб Собеський заявив: «Справжніми переможцями під Хотином і рятівниками Польщі були козаки». Вірменський хроніст Авксентій писав: «Якби не козаки, польське військо було б розбите за 3-4 дні. Перемогу було здобуто тільки завдяки Богові й запорозьким козакам».

Та перемога ця дісталася козакам надзвичайно важко, а для гетьмана Хотин став останньою з перемог. Тяжко поранений отруєною татарською стрілою, він відбув до Києва, де у подальшому дуже страждав від рани, але попри все продовжував дбати про Україну та козаків, піклувався про школи, братства, церкви та шпиталі.

Помер Петро Конашевич Сагайдачний 20 квітня 1622 року у Києві. Перед смертю у присутності Київського митрополита Іова Борецького і майбутнього гетьмана Оліфера Голуба заповів своє майно на освітньо-навчальні та релігійно-церковні благодійні цілі, зокрема 1500 золотих подарував Київській і Львівській братським школам. Поховали славетного гетьмана з великими почестями у Богоявленській церкві Київського братства.

Надзвичайно коротка доба гетьмана Сагайдачного, та попри все вона має велике значення в історії України, адже саме за його гетьманства українське козацтво стало провідною верствою українського суспільства, а Києву повернуто значення культурного і релігійного осередку України.

Світла постать Сагайдачного назавжди залишається у пам'яті українського народу. Його мужність, героїзм, обізнаність у військовій справі є взірцем для воїнів Збройних Сил України у служінні Батьківщині. Сьогодні славетний гетьман України увіковічнений у споруджених пам'ятниках, назвах вулиць, а героїчні подвиги відображені у народних та художніх творах. На його честь названі навчальні заклади. Його ім'я з гордістю носять Національна академія сухопутних військ та фрегат-флагман ВМС України.

НОВИЙ ФОРМАТ СКШН «КАВКАЗ» ТА ЗАГРОЗИ РЕГІОНУ

З часу переходу Путіна до політики протистояння із Заходом, яка була проголошена ним у 2007 році, головною подією у збройних силах Росії залишаються щорічні стратегічні командно-штабні навчання (СКШН). Як правило, їх основна (активна) фаза припадає на вересень кожного року і відбувається на базі одного з військових округів.

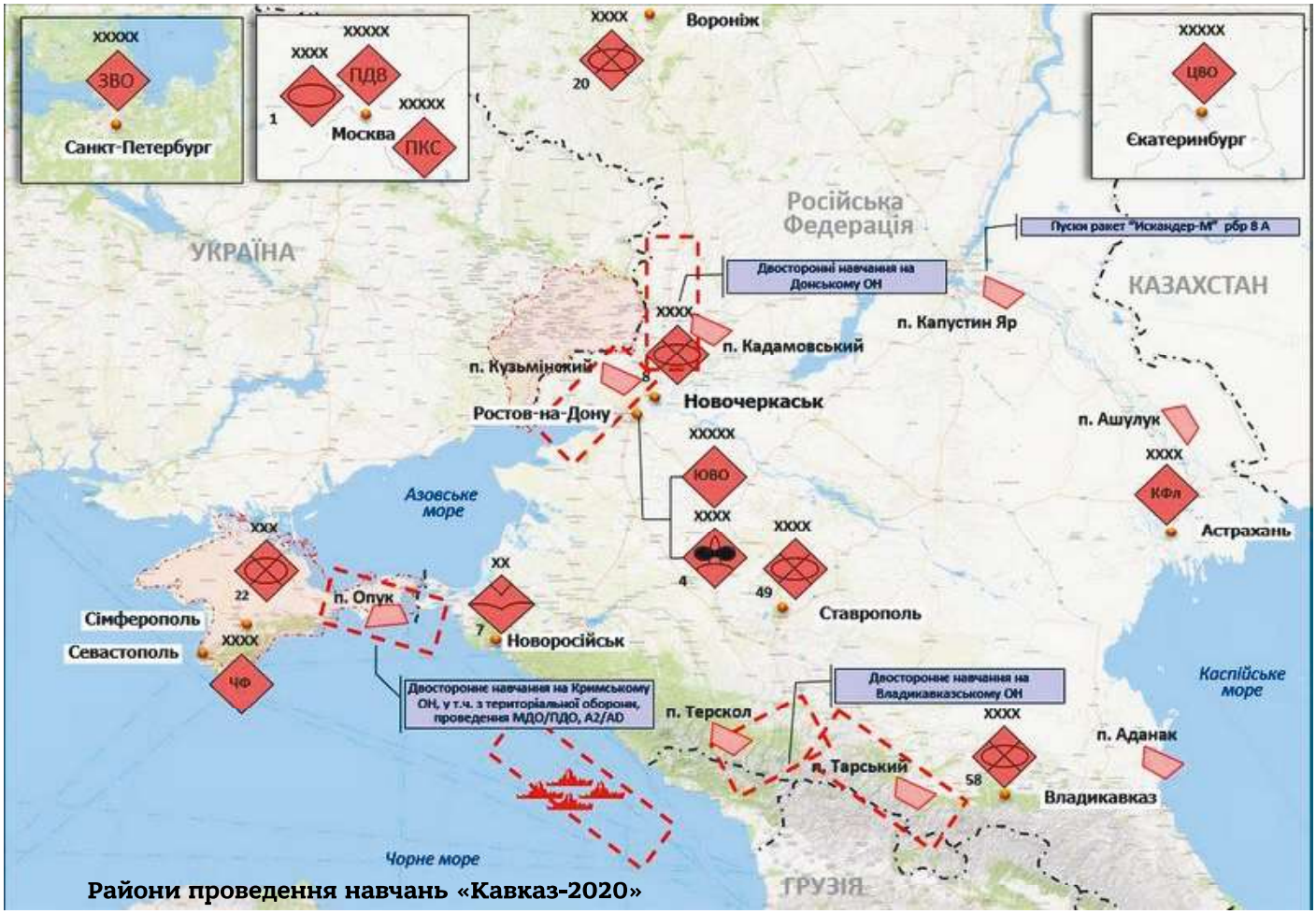

План проведення навчань «Кавказ-2020».

Офіційно навчання мають антитерористичну тематику. Разом з тим, у реальності сценарії навчань передбачають відпрацювання різних варіантів збройних конфліктів (війн) між Росією та США і НАТО. При цьому вирішуються завдання щодо організації наступальних та оборонних операцій на відповідних стратегічних напрямах. Зокрема, навчання «Захід» проводяться на Північно-Західному (Балтійському), «Кавказ» – на Південно-Західному (Чорноморському), «Центр» – на Центральноазійському, а «Схід» – на Сибірському та Далекосхідному напрямах.

Все це є характерною ознакою і для цьогорічних навчань «Кавказ-2020», за винятком певних особливостей, пов'язаних з ускладненням економічних проблем в Росії та революційними подіями у Білорусі, які безпосередньо зачіпають російські інтереси. Наслідком цього є суттєве поглиблення розбіжностей між офіційно заявленими та реальними цілями і масштабами СКШН.

Критична ситуація, що виникла в економіці Росії внаслідок західних санкцій, падіння цін на

Райони проведення навчань «Кавказ-2020»

енергоносії та епідемії COVID-19 змушує Москву знижувати обсяги військових та інших витрат, а також шукати певних компромісів зі США та Європою. Разом з тим, режим Путіна не може піти на реальні поступки Заходу, оскільки це буде означати повний крах політики та ідеології, на яких базується його влада.

Водночас Путін не може залишити без допомоги і режим Лукашенка, оскільки його падіння під тиском опозиції та Заходу створить ще один прецедент повалення диктаторської влади на пострадянському просторі. У свою чергу, це посилить загрозу повторення аналогічних подій також і в Росії.

З урахуванням наведених обставин, ще у травні керівництво Російської Федерації звернулося до США і НАТО із закликом щодо зниження військової активності в Європі. При цьому, в якості «жесту доброї волі» Росія висловила намір щодо проведення підготовчих та основних заходів СКШН «Кавказ-2020» у внутрішніх районах країни.

Такі плани були підтверджені військовим командуванням РФ напередодні початку основної фази навчання 21–26 вересня ц. р. Так, за заявою заступника міністра оборони РФ генерал-полковника О. Фоміна під час брифінгу перед представниками воєнно-дипломатичного корпусу, СКШН «Кавказ-2020» не спрямовані проти жодної з країн. Відпрацьовуються питання боротьби з міжнародними терористами, які підтримуються ззовні. Зокрема, вирішуються завдання розвідувально-пошукових та оборонних дій, відбиття ударів засобів повітряного нападу, знищення незаконних збройних формувань.

Водночас, під час брифінгу був зроблений наголос на виконанні Росією своїх зобов'язань стосовно проведення основних заходів навчань на тилових полігонах у Волгоградській та Астраханській областях, а також на Північному Кавказі. Крім того, використовуються морські полігони у Каспійському та Чорному морях.

Згідно з офіційним повідомленням МО РФ, до СКШН залучаються війська Південного військового округу (ВО), органи управління Західного ВО, а також сили та засоби інших видів та родів збройних сил, у тому числі Повітряно-космічних сил (ПКС), Повітряно-десантних військ (ПДВ), Чорноморського флоту та Каспійської військової флотилії. Заявлена кількість учасників навчання становить до 80 тис. осіб, до 250 танків, до 450 бойових броньованих машин та до 200 артилерійських систем та РСЗО.

За кількістю бойової техніки це відповідає обмеженням, визначеним домовленостями щодо звичайних збройних сил в Європі (зокрема, у Віденському документі 2011 року). Разом з тим, знову ж таки в якості «жесту доброї волі», Росія запросила міжнародних спостерігачів для контролю за навчаннями.

Втім, як і у минулі роки, все це є лише частиною військових навчань, які проводяться в Росії на єдиному оперативному фоні з СКШН «Кавказ-2020». Більш того, на Північно-Західному напрямі Росії активність її збройних сил наближається до форм та рівнів, які відповідають СКШН на кшталт «Захід».

При цьому, як СКШН «Кавказ-2020», так і інші заходи оперативної та бойової підготовки ЗС РФ, мають зовсім не антитерористичну спрямованість. Вони передбачають відпрацювання сценаріїв збройних конфліктів (війн) між Росією та США і НАТО, а на Південно-Західному напрямі, ще й питань, пов'язаних з продовженням збройної агресії проти України.

Свідченням зазначеного є хід підготовки СКШН «Кавказ-2020» та характер супутніх заходів оперативної і бойової підготовки ЗС РФ, а також масштаби основної фази навчань, які проводяться на згаданих полігонах у Південному ВО.

Так, основними етапами СКШН «Кавказ-2020» стали комплексна підсумкова перевірка збройних сил Росії за зимовий період 2019 року у березні ц. р., а також раптова перевірка військ Південного ВО та органів управління Західного ВО у липні ц. р. У рамках перевірок був проведений комплекс взаємопов'язаних навчань з наведеної вище тематики. Крім того, окремі навчання проводились у ПКС, ПДВ, Ракетних військах стратегічного призначення (РВСН), з'єднаннях і частинах матеріально-технічного, медичного та інших видів тилового забезпечення, а також на Північному, Тихоокеанському, Чорноморському та Балтійському флотах.

У ході згаданих заходів, які проводились у липні–серпні ц.р., у польові райони поблизу східного кордону України були виведені посилені батальйонні тактичні групи зі складу з'єднань 20-ї загальновійськової армії (штаб – м. Вороніж) Західного ВО та 8-ї загальновійськової армії (штаб –м. Новочеркаськ) Південного ВО. Водночас на передових і польових аеродромах у Ростовській області, Краснодарському та Ставропольському краях були розосереджені літаки тактичної авіації та вертольоти зі складу 4-ї повітряної армії (штаб – м. Ростов-на-Дону), яка оперативно підпорядковується Південному ВО.

У цей же період у згаданих районах були розгорнуті елементи систем управління, зв'язку та розвідки військового часу, а також польові склади та інші органи тилового забезпечення. Були проведені роботи з модернізації та розширення пропускної здатності залізничних та автомобільних шляхів на українському напрямі.

Сувалкський коридор або Сувалкський пролом

Аналогічні заходи відбувались і в анексованому Росією Криму.

Все це і є головною складовою СКШН «Кавказ – 2020». При цьому, зовсім не важливо, де саме проводиться розіграш їх основ-ної частини – на тилових, чи передових полігонах. Всі залучені до навчань війська можуть бути швидко перекинуті до кордонів України та застосовані для здійс-нення агресії проти неї, а масштаби основної частини СКШН підтверджують таку можливість.

Зокрема, СКШН «Кавказ-2020» включають двосторонні тактичні навчання шести бригадних тактичних груп, у тому числі: на полігоні «Прудбой» у Волгоградській області – у складі підрозділів 155-ї мотострілецької дивізії та 20-ї мотострілецької бригади 8-ї армії; на полігоні «Ашулук» в Астраханській області – у складі підрозділів 34-ї окремої гірської мотострілецької та 205-ї окремої мотострілецької бригади 49-ї армії (штаб – м. Ставрополь); на полігоні «Аданак» у Дагестані – зі складу 42-ї мотострілецької дивізії та 136-ї окремої мотострілецької бригади 58-ї армії (штаб – м. Владикавказ, Північна Осетія).

Крім того, на полігоні «Раевский» поблизу Новоросійська проводяться навчання 7-ї десантно-штурмової дивізії, на полігонах «Арзгирский» и «Копанский» у Ставропольському та Краснодарському краях відпрацьовуються питання щодо застосування бойової авіації. А на полігоні Капустін Яр в Астраханській області, де планується проведення заключної фази навчань, будуть вирішуватися завдання із застосування оперативно-тактичних ракетних комплексів «Искандер-М».

І це вже не кажучи про те, що «за кадром» офіційних повідомлень МО РФ залишаються плани щодо проведення на полігоні «Опук» у Криму двосторонніх тактичних навчань підрозділів 810-ї окремої бригади морської піхоти та 126-ї бригади берегової оборони зі складу 22-го армійського корпусу берегових військ.

На завершення СКШН «Кавказ-2020» у жовтні–листопаді ц. р. планується проведення окремих стратегічних командно-штабних навчань Ракетних військ стратегічного призначення «Гром-2020». До речі, хотілося б нагадати, що у ході раптової перевірки військ Південного ВО у липні ц. р. вперше розгорталась 291-а артилерійська бригада 58-ї армії, яка має на озброєнні засоби застосування тактичних ядерних боєприпасів, а саме – 240-мм міномети «Тюльпан» та 203-мм гаубиці «Малка». Тим самим Москва демонструє готовність до переведення конфлікту зі США, НАТО та Україною у ядерну площину.

На цьому фоні Росія змушена реагувати і на події в Білорусі. Як відомо, з початком масових акцій протестів проти режиму Лукашенка Росія створила «резерв» своїх силових структур для підтримки білоруської влади. Його частина була зосереджена на російсько-білоруському кордоні у вигляді підрозділів внутрішніх військ Росії – Росгвардії.

Однак, Росія не була б самою собою, якби обмежилась лише внутрішніми військами. У цей же період на білоруському та балтійському напрямах була проведена серія навчань 1-ї танкової армії (штаб знаходиться у Підмосков'ї) та 6-ї загальновійськової армії (штаб – м. Санкт-Петербург) Західного ВО. При цьому, підрозділи 6-ї армії перекидалися до Калінінградської області Росії.

За рахунок цього демонструвалася готовність Москви надати допомогу Лукашенку у випадку втрати ним контролю над ситуацією у країні або втручання в неї з боку Заходу. Тим більше, що Лукашенко відкрито звинуватив Польщу у намірах захопити Гродненську область під виглядом захисту польської меншини, яка проживає у регіоні.

Гродненська область має стратегічно важливе значення як для Росії, так і для НАТО, оскільки є виходом так званого Сувалкського коридору (за назвою польського міста Сувалки /польск. — Suwałki/), а саме – найкоротшого шляху між Білоруссю і Калінінградською областю РФ, який проходить по кордону між Польщею та Литвою. Захоплення Сувалкського коридору силами 1-ї танкової армії з вихідного району у Гродненській області є одним із основних елементів сценарію стратегічних командно-штабних навчань збройних сил Росії та Білорусі на зразок «Захід».

З урахуванням наведених обставин, досить показовою є домовленість між Лукашенком та Путіним щодо проведення російсько-білоруських навчань на постійній основі, яка була досягнута 14 серпня ц. р. Реалізація таких планів надасть можливість Росії зберігати свою військову присутність в Білорусі навіть без створення постійних військових баз на її території. Крім того, за низкою оцінок, російські війська зможуть отримати доступ до арсеналів збройних сил Білорусі, які дісталися їм у спадок ще від СРСР, однак зберігаються у робочому стані, поповнюються і оновлюються.

Втім, навіть і без згаданих домовленостей, військове співробітництво між Росією та Білоруссю вже має систематичний характер як у двосторонньому форматі, так і в рамках Організації договору про колективну безпеку (ОДКБ). Зокрема, згідно з попередніми планами, у період з 14 по 25 вересня ц. р. у Білорусі проходило навчання «Слов'янське братерство – 2020». До навчань залучались підрозділи 38-ї десантно-штурмової бригади (м. Брест) Сил спеціальних операцій білоруської армії, а також 76-ї десантно-штурмової дивізії (м. Псков) ПДВ ЗС Росії. Водночас підрозділи ЗС Білорусі беруть участь в основній частині російських СКШН «Кавказ-2020». А 12–16 жовтня ц. р. на території Білорусі планується навчання миротворчих сил ОДКБ «Непорушне братерство — 2020».

Незалежний аналітичний центр геополітичних досліджень «БОРИСФЕН ІНТЕЛ»

НА ПОВАЖНОМУ ФОРУМІ – НАУКОВЦІ НАШОГО ВИШУ

Щороку науковці з усього світу з'їжджаються до Львова для обговорення важливих проблем української термінології. Нинішній захід через пандемію проходив у системі «онлайн». Більше пів сотні науковців обговорювали теоретичні засади термінознавства та лексикографії, нормування та стандартування термінології, лексикографії, міжмовних зв'язків, термінології природничих і гуманітарних знань.

Нашу Академію на поважному заході представляла доцентка кафедри гуманітарних наук, кандидатка філологічних наук Клавдія Панасюк, яка виступила з доповіддю «Українська військова термінографія: історія, стан, перспективи».

– Термінографія порівняно молода галузь термінознавства, проте вже має свою історію, неабиякі здобутки і що важливо – успішно розвивається, – зазначила Клавдія Василівна. – Важливе місце посідає військове словникарство – зі самобутньою специфікою, набутками, можливими прорахунками, але неодмінно зі своїм шляхом щодо розвитку.

Як пояснила доповідачка, українська військова термінографія сягає перших десятиліть XX століття: від часу появи у Києві 1918 року «Московсько-українського словника для військових» В. Євтимовича та «Російсько-українського словника військової термінології», який 1928 року упорядкували викладачі Харківської школи червоних старшин. Саме ці видання стали підґрунтям для продовження сучасного військового словникарства. Але воно, як відомо, було перервано з певних історичних та політичних причин.

І лише у 90-ті роки минулого століття відновилося створення словників, присвячених військовій справі. Передусім тому, що військові навчальні заклади прагнули забезпечити літературою військові дисципліни. І тим приємніше, що власне під час нинішньої конференції черговий раз було відзначено плідну роботу нашої Академії щодо створення словників з військової термінології, які стали базисом для низки фахових підручників та навчальних посібників.

– Словники, які створені у військових вишах, за своїм основним призначенням мають допоміжне значення: забезпечити вивчення окремих навчальних дисциплін, засвоєння термінів з того чи іншого предмету, – пояснює Клавдія Панасюк. – По-іншому сприймаються праці, що створені в академічних науково-дослідних установах. Вони слугують своєрідною парадигмою, а відтак містять ретельно відібрані терміни з конкретної чи загальноосвітньої сфери, правильно граматично впорядковані словосполуки і, обов'язково, конкретно відредаговані.

Під час свого виступу доповідачка наголосила на тенденціях, що виразно простежуються у сучасній військовій термінографії. Зокрема на тому, що військове словникарство продовжує й розвиває традиції, закладені ще на початку XX століття, оскільки переважна більшість словників розробляється саме у вищих військових навчальних закладах. А це сприяє тим, хто навчається опановувати терміни військової галузі. І, загалом, свідчить про рівень сучасної української військової терміносистеми, про те, що військова наука й освіта розвиваються та збагачуються.

Ігор МАХНО

ГОВОРІМО ТА ПИШІМО ПРАВИЛЬНО

УЖИВАЮТЬ	РАДИМО
Аналогічно попереднім	Аналогічно до попередніх
Багато обіцяюча розмова	Обнадійлива розмова
Без всякого приводу	Без жодного (без ніякого) приводу
Без оглядки	Не оглядаючись, не озираючись
Бігло знайомитися	Побіжно ознайомитись
Більше ніж двісті років	Понад двісті років
Благі наміри	Добрі наміри
Боже упаси	Не дай боже!
Був секретарем	Секретарював
Бути в боргу	Заборгував
В багатьох відношеннях	З усіх боків, з усілякого погляду
В (у) кількох словах	Кількома словами
В (у) дійсності	Насправді, на ділі
верхня одежа	Верхній одяг
Взяти на прокат	Випозичити, взяти в тимчасове користування
Вийшло по-моєму	Вийшло на моє
Вирішити задачу	Розв'язати задачу
Віддати голоса	Проголосувати
Гарно вести себе	Гарно поводитись
Грип звірствує	Грип лютує
Гучні аплодисменти	Гучні оплески
Давайте напишемо	Напишімо
Дати добро	Схвалити, дозволити, дати згоду
Двомісний номер	Номер на двох
Деякі міркування	Окремі міркування
Дивитися зворого	Оглядати хворого
Діло було осінню	Це було восени
Жарка погода	Спекотно
Жорсткі захожи	Круті заходи
За веоиким рахунком	Великою мірою
За непридатністю	Бо непридатний
За рахунок чого	Використовуючи щось, коштом чого
Знаходитися в залежності	Залежний від кого
Існуючий лад	Теперішній лад
Йому везе 9повезло)	Йому щастить, пощастило, на моє щастя
Ключове завдання	Головне завдання
Ладити між собою	Жити у злагоді
Можливості на порядок вищі	Можливості набагато більші ніж
На поміч!	Рятуйте!
Не дивлячись на це	Незважаючи на це
Область науки	Галузь(сфера), наукова ділянка
Останніми роками	Останнім часом
Питання вияснено	Справу з'ясовано
Розбирайся сам	Викручуйся сам(шукай вихід)

(Далі буде)

Rapid Trident – 2020
фото Василя ПАЛІЙЧУКА